

MAGGI-féle LEVES- és ÉTEL IZESÍTŐ olcsóbb, ha a fűszer vagy csemege-kereskedésben az üvegeket utántöltését kéri.

Az üvegek árai:

	0 sz.	1 sz.	2 sz.	3 sz.	4 sz.	5 sz.
Eredeti üveg K	0.50	0.90	1.50	2.50	4.50	8.-
Utántöltve...	0.40	0.70	0.95	2.-		

5 frtért szétküld utánvét mellett az Orsz. Postőrház Budapest, Rottenbiller-u. 48. I. emelet.
egy férfiföltönyre 3 méter finom fekete, sötétkék, szürke vagy barna angol gyapjuszövetet.

Olcsó cseh ágytoll!
5 kiló: új fosztott 9.60 K, jobb 12 K, fehér pehelypuha fosztott 18 K, 24 K, hófehér pehelypuha fosztott 30 K 36 K Szállítás portmentes, utánvét. A kicserélés és visszavétel portmentes ellenében megengedjük. 3325
Benedikt Sachsel, Lobes 60, Post Pilsen, Böhmen.

Fériföltönyt divatos szabással, gyapjuszövetből készít mérték után finom kivitelben 25 kor.-ért
LICHTMANN SANDOR szabómester, 11090b Budapest, Rottenbiller-u. 48. I. emelet.
Vidékre minták bérmentve.

Vezérszó: Minden darab szappan a SCHICHT névvel, tiszta és ment káros alkotórészekből.
Jótállás: 25,000 koronát fizet a Schicht György cég Augsburgban bárkinek, a ki bebizonyítja, hogy szappana a «Schicht» névvel valamely káros keveréket tartalmaz.

Schicht-szappan!

(„Szarvas“ vagy „Kulcs“-szappan.)

Megtakarít pénzt, időt és fáradságot.
A ruhát kiméli és megóvjá.

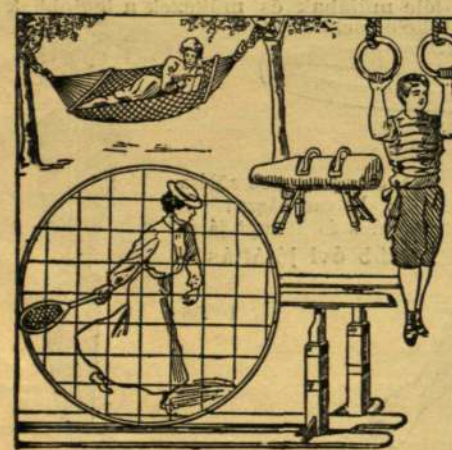
Mindennemű ruha és mosási módszer részére a legjobb és legolcsóbb. Hófehér ruhát ad. A színeket emeli, fénylővé és világossá teszi.

A vásárlásnál különösen ügyeljünk arra, hogy minden darab szappan «Schicht» névvel és a «Szarvas» v. «Kulcs» védjegygyel legyen ellátva.

INDRA TEA

A világ legjobb teája. — Mindenütt kapható.

Indra Tea Import Company, Triest.

Alapítotott 1878. Telefon 15—56.

Tornaeszköz,

valód angol tennis játék, függő-ágy, háló, tekejáték, zsák, ponyva és fehér kenderkötél legolcsóbb megbízható beszerzési forrása

Seffer Antal

sporteszközök és kötélgyártó-telepe

Budapest, IV., Károly-utca, boltisz. 42.

(Központi városi ház épülete.)

Képes árjegyzék kíváncsiakra ingyen és bérmentve. 10699

Sürgőnyezim Cartonage. **DAVID KÁROLY ÉS FIA** Telefon szám 41—48.

doboz-papíráru és szab. fémkapocsgyára
Budapest, I., Mészáros-utca 38. szám. 10651

Gyárt: Papírtányért, bonboniert és jardiéni-dobozokat. Sajtolt kerek dobozokat, légmentesen elzárható, összehajtható dobozokat pólyák kötésgátló, stb. és magolásra. Hintődobozok, valamint húzott lemez-csúcsok telenés szarvú nagyságban. Teafődobozok 1/4 kilogr.-tól 10 kilogr.-ig, valamint 5, 10 és 20 filléres tea csomagolásához. Szekrénycsipke és kópéládapapír legújabb szín és kivágásban.
Állandó kiállítás a fenti cikkekkel a városi legiti iparcarnokban megtekinthető.

KNUTH KÁROLY

mérnök és gyáros 10669

Os. és kir. fensége József főherceg udv. szállítója.

Gyár és iroda:

Budapest, VII. ker., Garay-utca 10.

Központi víz-, lég- és gőzfűtések, légcsész- és vízvezeték, csatornázások, szellőztetések, szivattyúk, vízerőművi emelőgépek stb.

Tervek, költségvetések, jóváhagyási iratok gyorsan készíttetnek

Legfinomabb ezüst tula-órák!

Eztől tula horgony (anker) remontoir, dupla köpenynyel, szilárd jó szerkezettel, erős tokban, gyönyörű díszítéssel 24 korona. Világhírű «Longines»-szerkezettel 50 korona.

15 évi jótállással!

Schönwald Imre

magyar órásmester és

ékszergyárosnál PÉCS 122.

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Rozsnyai Máttyás chininezukorkája iztelen chininből.

Legjobb szer láz, váltóláz, malária ellen, különösen gyermekeknek, a kik keserű chinint bevenni nem képesek.

Törvényesen védve. Valódi, ha minden egyes piros csomagolópapíron Rozsnyai Máttyás névvel olvasható.

Főraktár: Budapest TÖRÖK JÓZSEF gyógyszer-tárában, valamint minden gyógyszer-tárban. 10625

Továbbá a készítőnél: Rozsnyai Máttyás gyógyszer-tárban. Árad. Szabad-ság-tér.

40. SZ. 1905. (52. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ HOITSY PÁL

FŐMUNKATÁRS MIKSZÁTH KÁLMÁN.

BUDAPEST, OKTÓBER 1.

Szerkesztési iroda: IV. Kaplony-utca 9. Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Előfizetési feltételek:

Egész évre 16 korona. Félévre 8 korona. Negyedévre 4 korona.

A «Világkronika»-val negyedévenként 80 fillérrel több.

Külföldi előfizetésekhöz a postailag meghatározott viteldij is esatolandó.

ZRINYI PÉTER ISMERETLEN ARCZKÉPE.

GYŰJTEMÉNYEM legbecsebb darabját mutatom be: Zrinyi Péter egykorú hiteles arczképét. A kép 45 centiméter hosszú, 35 centiméter széles olajfestmény. Sajnos, az idő által erősen meg van viselve, a mi arra vall, hogy sok viszontagságon ment keresztül. Mikor Zrinyi Péter lefejeztetése köztudomású lett, régi barátság vagy ellenségeskedés jogán mindenki ott zsákmányolt a gazdátlanul vált Zrinyi javakból, a hol épen érte. Ez volt akkor, a folytonos háborúskodás idején a kor erkölse. A gersei Pethők horvátországi ága ott virágozott a Zrinyiek közvetlen szomszédságában. Pethő Ferencz uram is átrándult a régi jó szomszéd otthonába, hogy egy kis emléket szerezzen tőle. Fegyveres szolgálhatat is vitt magával, hogy annál többet hozhasson el a Muraközről. Talán ez alkalommal jutott a kép is a Pethő-család tulajdonába, a mely a legutolsó időkig megőrizte. Jó, hogy így történt. Ha Spankau generális vitte volna el, azóta a kép rég elveszett volna, vagy talán valamelyik bécsi múzeum lomtárában heverne.

Abban a korban letelepedett festőművész kevés volt Magyarországon. Afféle, leginkább németországi vándorművészek járkáltak várról-várra, lefesteni a családtagokat. Az ügyesebbek aztán szépen megélhetett művészetéből. Egy ilyen művész vetődhetett 1646-ban a Zrinyi Péter udvarába. Avagy lehet, hogy a kép a pozsonyi országyűlés tartama alatt készült, a melyen a comesek között Zrinyi Péter is megjelent. A végnélküli vitatkozások között eléggé elunhatta magát a fiatal gróf s örült, ha Ferdinánd király vadászataiban részt vehetett. Egy alkalommal egy hatalmasan kifejtett vadkan törtétt elő. Zrinyi Péter utána iramodott egy szál karddal, a király személtára oly hatalmas csapást mér a vad fejére, hogy szétnyílt homlokából szerteszét fröcscsen az

állat veleje. Elamult a király, kezébe vette a kardot, meg is suhintotta a levegőben, de karja erőtlenséggel hanyatlott le a széles aczélpengé sulya alatt.

— Fogjad, nem nekem való ez! — adta vissza tulajdonosának.

Lehet, hogy Pozsonyból vitte haza az arczképet Péter gróf, szerelmes feleségének. Frangepán Beatrixot öt évvel azelőtt hozta el a tizenhatodik születésnapjára. Tizenhat éves volt a várkisasszony, mikor a levente elmátkázta; a huszonegy éves hős pedig máris rettegett ellenfele a végbeli törökségnek. A császár és a padisah között papíron béke volt s a budai basa, Musza nagyon szomorú levelet írt a Jézus valóságán levő emírek dicsőségéhez, a Messiás nem-

zete dicső nagyjainak választottjához, a magyarok palatinusához, méltóságos Esterházy Miklóshoz, kinek legyen boldog kimúlása. (A sok hízelgés között valószínűleg ez az utolsó kívánság volt leginkább szívből jövő.) Tudatja a folytonos panaszokat, melyeket hozzá felküldenek a begyerbégek. Csak legutóbbára is Samil basa irt keseregve a Zerin fiainak békeellenes cselekvényeiről. A panasz természetesen elhallgatja a sok pusztítást, a melyeket a török csapatok a Zrinyi-birtokokon elkövettek. A vád a haditanácsához is felkerült, kénytelen-kelletlen a dunántúli főkapitány, Batthyány Ádám tette meg, de egyúttal saját fiainak a két Zrinyit mutatta fel példányképpül. Péter gróf mindenütt együtt küzdött bátyjával, Miklóssal, a ki légrádi főkapitány volt. Mikor pedig Miklós a harmincz éves háborúban küzdött, az egész Muraköz védelme Péterre hármlott. Hány csatározása lehetett itt 27 éves koráig! Légrádnál ép a kép készüése évében nyert győzelmet törökön, az előző évben pedig egy zabolátlan török csapattal való küzdelemben csaknem életét vesztette. Zivataros, sötét éjben hallotta a kontyosok jöttét; lóra ültette végbeli katonáit, s megrohanta a zsákmányoló hadat. A pogány azonban, alig hogy meghallja a Zrinyi nevet, hátat fordít a magyaroknak, s neki egyenesen a Murának! Inkább veti magát a hullámsírba, mintsem hogy a Zrinyi fegyverét bevarja. A fiatal hős bosszúsan látja, hogy menekülnek előre a törökök. Hát ő egyet sem vághat le közülök? Megsarkantyúzza paripáját s beleugrat a szennyes hullámok közé. De a vad ár elragadja lovastól, az örvény már feje fölött kezd zajlani, mind mélyebbre húzza alá, mikor hű csatlósa utána usztat s kimentti a habok közül.

Ifjúi erélye nemesak a török elleni küzdelemben nyilvánult. A császári katonasággal is tömredék baja akadt, mert ez is csak ugyanazt cselekedte, a mit a török, pusztulás járt nyomában ennek is. Megtámadni pedig őket felségáru-

ZRINYI PÉTER.

lás, bepanaszolni meg nem volt hová. Ilyenekért fosztották meg összes méltóságaitól Frangepán Farkast is, a ki erre elkeseredésében nyíltan fegyvert fogott a határőrvidéki német hadak ellen, kiverte őket állásaikból, s a német lobo-gókat az elszörnnyedt tisztek előtt taposta sárba. Mondják, hogy a dühöngő őz Frangepán mellett ott állott ifjú veje is, s a büszke császári zászló rongyokban hullott alá kezéből. A császár decretumban felségsértőnek nyilvánította ekkor Zrinyi Pétert, a szigorú ítélet következményeit azonban érezte vele.

1646-ig, mikor a kép készült, a király még nem ruházta fel Péter grófot magasabb címmel. A kitüntetések az első szülöttség jogán Miklóst illették, a ki már nyolcz éves korában zászlós úr, főlovászmester volt. Péter csak 1647-ben nyerte a sichelbergi kapitányságot, mely a kalandos uszkókok (szerb menekültek) parancsnokává tette őt. De ezim nélkül is az ország legtekintélyesebb főurai között volt már is. Ha családja eredetét nem vezetheti is fel Galbáig, és onnét Jupiterig, mint a házi genealogus, Forstall tette, arra büszkén hivatkozhatott, hogy nem csinált, hanem született gróf. Mikor esküvőjét tartotta, nemcsak a főurakat, a nádort és a királyt hívta meg, hanem a külföldi udvarokat is. Velenczében ma is őrzik a levéltárban a tizek tanácsához és a doge-hoz küldött meghívóit. Úgy hívja meg őket, mint szomszédait és barátait.

Nagy nevéhez nagy műveltség is járult. Pázmány Péter gondoskodott neveltetéséről. És maga II. Ferdinánd érdeklődött előmenetele iránt, a ki visszaemlékezve atyjukra, a két árvát külön meglátogatta Csáktornán. Bátyjával együtt négy éven keresztül tanult a gráci jezsuita iskolában, majd két éven át Pázmány személyes felügyelete alatt Nagy-Szombatban. Ez a tanfolyam abban az időben már egyetemi jelleggel bírt, s a képzettség legmagasabb fokát adta. De a gondos főpapa még világot látni is elküldötte őket Olaszországba s megfordultak Rómában is, a hol VIII. Orbán pápa reájuk adta áldását. Klasszikus latinságáról a börtönben készült gyönyörű védírával tett legutolsó tanúságot, költői hajlamairól pedig a «Szigeti veszedelemnek» horvát fordítása által. A hadi tudományban jártas volt s 1645-ben Kanizsa külvárosát az ő általa, könyvek után készített gyújtó szerszámokkal égette fel.

Ime ez volt a 27 éves Zrinyi Péter, a kit a kép ábrázol. Feltűnő a képen a vonások rokonsága Miklós bátyjával. Ő rá vall a jellegzetes, erősen hajlott orr és a gödrös ajak. Csak a ki-fejezés lágyabb Péter arcán. Haja és bajusza fekete. Skarlát színű dolmány födi a testet, melyre nagy gombos zöld mente borul, széles arany vitézkötéssel és dús szürke prémmel.

A mi azonban a legnevezetesebb a képen, az, hogy Zrinyi Pétert félszemére vaknak ábrázolja. Balszeme világát szemhéja borítja be. Valamelyik török esetpatén vesztette el egyik szemét a levante. Eddig egy képe sem mutatta, hogy Zrinyi Péter vak volt félszemére. Talán kíméletből nem festették oda ábrázoló testi fogyatkozását. Hátramaradt képei különben sem olyan jellegzetesek, mint az, melyet a Miklós bátyjáról ismerünk. Annnyival is érdekesebb tehát, ha bemutatathatom történelmünk ezen nevezetes alakjának hiteles és hű arcképét.

Zrinyi Péter és Frangepán Ferencz siriratán, melyet a gyűlölet vésett sírkövére, többek közt e szavak olvashatók: «Ebbe a verembe estek, mivel vak vezette a világtalant.» Homályos, megfjejtelen volt eddig a sirirat értelme. Vajjon nem Zrinyinek félszemű voltára van-e benne ezézés? *Báró Nyáry Albert.*

SZEPTEMBER.

Meleg még az ég boltozatja,
De már a színtét hagyogtatja.
A lomb is ritkul, haloványul...
S oda a legszebb dal a fákrul.

A déli nap erőlködik még,
Hogy hátha a régeinek hinnék.
Mindegy, — a nyárnak vége lesz már,
Akárhogy is, szeptember ez már!

Sohse erőlködj, nap barátom,
Ez a mi sorsunk a világon.
A lángok lángja hevíthet bár:
Ellobog a láng, elszáll a nyár!

— Ám túl a lombok ritkulásán,
A nyárvégi sugár fogyásán:
Megtelik a lellem reménnyel,
Ez őszi táj költészetével...

Nyárvégi nap sugára, hullj rám,
Nyárvégi lombsátor, borulj rám.
Tanítsatok meg bizni engem,
Egy eljövő, más kikeletben!

Szabolcska Mihály.

VIRÁGÉNEK.

Örökre nékem el ne add a lelked,
Egy álmod kérem én csak, nem szerelmed,
Vad szenvedélyt ne lopjak én szívedbe,
Csak egy mosolyt merengő kék szemedbe.
Ne tudj gyönyörölni, — az én közelemben
Csak ragyogás, csak tisztaság övezzen,
Miként ha napnak alkonyulatánál
A gyöngyvirágok erdejébe járnál.

Karod kitarva sohse várj te engem,
Szíved felett a vágy csak úgy lebegjen,
Mint szerteomló, kőszá köd a fákon,
Mint lenge illat őszi violákon.
Susogd el olykor álmodón nevem
S a te szelid, ábrándos lelkeken
Fehér szerelmed úgy suhanjon által,
Mint csendes erdőn elvesző madárdal.

Mezey Sándor.

SALAMON KIRÁLY ÉS A VERÉB.*

— Baumbach. —

Salamon, a nagy, bölcs király
A palota elé kiáll.
Hajnalka jár s szíve örül
Hogy széttekint köröskörül.
A templom, melyet épít
Tündöklő fényben néz ide.
Mindegyik tornya, oszlópa
Egy égre felnyúló esoda.
Távolból vélnéd, semmi más,
Mint egy nagy gyémánt óriás.

A mint a tetejére néz,
Hát ott tanyáz két nagy vitéz.
Azaz verébpár volt csak ott
És csipirelve csacsogott.
Fészekrakásba fogtak ép,
És megszólalt a him ekép:
«Asszony, figyelj, tudod e mit?»
— S felborzongatta tollait. —
Ha én kívánom, akarom,
E nagy templom csak pusztá rom.
Csak egyet rúgok s már oda,
A mit a király alkotta.»

A király, ki jól érti meg,
A mit a madár esicsereg,
Jól felkacag és szól ekép:
«Szállj errébb, kérkedő veréb!»
Hát azt hiszed, te kis bohó,
E templom pelyhekből való

* A közelebb elhunyt német költő műveiből.

S mit épített ezernyi nép
Eldöntheti egy kis veréb?»

«Bocsáss meg, — szólta a kis madár —
Ha szájam néha félre jár!
Tudom, beszédem oktalán,
De mégis egy nagy czélja van;
Vele hitvestársam előtt
Tekintélyt szerzek és erőt.»

A király jóízűt nevet,
Kedvére van a felelet,
S így szólta rá: «Szállj le, bohó,
Szavad megfontolásra jó.
Valaki bár bölcs és hamis,
Tanulhat egy verébtől is.»

S oda irányzá lépteit
Hol várt neje, szép Szulamit.

Feleki Sándor.

A «SKVARKA».

A skvarka «tepertyű»-t jelent tót nyelven, de a felvidéken voltaképen az afféle kis birtokokat, minőkön a bocskoros nemesek élnek, és a minő az enyim, magyarul is skvarkának vagy egyszerűen grundnak szokták nevezni.

A mióta megírtam a «Szontágh Pál kutyái»-t, melyeket Horpácson találtam, mint az egyedüli élő instrukciót, szóval mióta a skvarka megvan, a klubban livő birtokos és nagybirtokos képviselőtársaim váltig enyelegnek velem:

— No hát mit csinál a dominium? Hogy megy a gazdálkodás? Milyen esztendő volt? stb. —
Köszönöm, — szoktam szerényen felelni, — jól megy minden. Az idén épen megkészszeretem a vagyonomat.

Persze csak úgy értem, a hogy a jó öreg Dumas, ki őt frankkal jött fiatal korában Párisba s tíz frank találatot a zsebében, a mikor öreg korában meghalt, vagyis kétszer annyi. Nekem is négy kuvasz-kutyám volt, mikor tavasszal átvettem a grundot, most ősz felé már nyolcz van.

A nyaralás is meglehetősen mulatságosnak ütött ki. Tavaszkor tömérdek cserebogár volt, egész nap, egész éjjel zúgtak, hogy bele lehetett siketülni, mindent megettek, csak épen engem nem. Mire a cserebogarak eltűntek, milliónyi úgynevezett hólyaghúzó izgonozt termett a ház előtt álló óriás körisfákon, hogy a nagy pénzmaszagtól el lehetett ájulni. Később a tavaszi nagy esőzések miatt a szunyogok sokasodtak meg, és csiptek, szipolyoztak. De hát semmi az olyan áldott esztendőben, mikor fináncz és adóvégrehajtó eltűnik a föld színéről. Boldog ilyenkor a magyar és eltűri a szunyogokat. Hanem a legyenek még ilyenkor is kiállhatatlanok, sáskányi sokaságban jelentek meg Horpácson és haraptak, mint a veszett kutyák. De már ezek ellen én is az ultima ráció elvére helyezkedtem, egy légyecsapót nyomva az öreg inas, Gere Mihály kezébe.

— Pusztítsa őket a szobámból!

Gere bátyó csak a fejét csóválta s palóczbölcsességgel mondá:

— Nem ér semmit. Ezer jön egynek a temetésére.

Minélfogva keleti egykedvűséggel hagytuk őket éldegélni a légykor legvégső határáig. Velők egy időben következett az egerek irdatlan elszaporodása. A három macskám olyan bőségben élt, mint akár három kanonok.

Különben kosztban senki se szűkölködött. Nem lehet panaszkodni. A természet bőven produkálta a maga teremtményeit, de hozott nekik ennivalót is. Tömérdek ribizli, számoéza és szeder lett. Az igaz, hogy mind megették a tyúkok, de az is igaz, hogy a tyúkokat meg en-

BERCZI LÓHATON. (Mikszáth)

ettem meg. Bölesen kiegyenlítődnék a természetben az igazságtalanságok.

Szóval pompás kis falu ez, a drégelyi várrom alatt. Szondy két apródja az én rétemen kergette a lepkéket s az én cserebogaram őseiből csinálta a malmocskákat. Egy völgykatlanban van elbújva az egész falucska, eltakarva a világtól hatalmas hegyek rámája által. Vasút nem vezet ide, még országút vagy megyei út sem postája nincs, telegráfja még kevésbé, a dűlőutakat is a gyepek laboda veri fel. Minden úgy van meg itt, a hogy Ali basa hagyta, mikor innen eltakarodott.

Egész életemben vágytam ilyen zugra, elrejtett fészekre. Azt szerettem volna, hogy még a mappán se legyen rajta. Nyaranta a fürdőbéli cursalonok verandájáról merengtem a fölcziezomázott természetben, melyből egyetlen fűszál se volt az enyim, feltűnt emlémben édes apám, mikor kiült pipázni az ambitusra s nem az esti lapokat várta, mint én, hanem az esőt, a szeme előtt nem terült el ékes park virággyűgyűvekkel, hanem egy nagy trágyadomb füstölgött s annak a párájából ha fölszállt vagy lombán szétterjegett, szötte a kombinációit az időjárásra nézve. Az öregapám még nagyobb úr volt. Az külön karszéket tartott a kovácsműhelyben, a hol az utasok a lovakat patkoltatták. Ebben a karszékekben nyaralt. Ujságot nem tartott. A patkoltató furmányosok hozták és terjesztették a híreket.

A mint közeledik az idő, hogy apáimhoz kell mennem, úgy nő bennem a vágy életmódjukat is fölvenni. Ebben a vágyódásban szemeltem ki magamnak a horpácsi kuriát.

Megkérdeztem a nevezetességeit.

Van benne, azt mondják, egy fa, a mely alatt Rákóczi ült. No, ez épen szükséges. Ez sokat ér. Minden jóra való kuriához kell ilyen fa, a melyre gögös legyen a tulajdonos. Az semmit se tesz, hogy így aztán matematikailag kiszámítható a Rákóczi életéveiből, hogy egyebet se tett, mint a fák alatt ült.

Van benne egy patak, mely végig foly a kerten, öreg fűzfák szegélyezik s fehér marmancs virágok himbálják pártáikat a tükrében. Az egyik fűzfán van egy gólyafészek is. Gólyafészek a felvidéken! No már ennek az enyémnek kell lennie.

Elmondták, hogy a trágyadomb az udvaron éktelenkedik. Hát nem tesz semmit. Azt tartják a

A «SZONTÁGH PÁL KUTYÁIT» ETETIK.

gazdák, hogy a kisokáig szagolja, sokáig él. Kerek kút zörög az udvaron. A kuria kapuja pedig akkor lehetett utoljára becsukva, mikor Szontágh Pál még a pozsonyi diétán ült, páfrányok és dudvák tenyésznek a két korhadozó szárnya közt. Hát nem gyönyörűség az ilyen? Kikérdeztem a «skvarka» összes nevezetességeit. Van egy nagy fekete fenyőfa a kertben, melyet egy fake-reszkedő árbocznak akart megvenni a kegyelmes úrtól egy óriás angol hajóhoz. Szent Isten! — Megdermedt bennem a vér. Milyen veszedelemben forogtam. Hátha eladta volna?

Aztán kikérdeztem a birtok hibáit is.

Hogy nem terem meg benne a repeze. Mit bánom én! Nem akarok én repezést természetni. Hogy a rét füve közt guzsalyka van, nem szereti a marha. Hát az a marha baja, nem a birtoké. Hogy azt mondja, hozzá tartozik a birtokhoz mintegy harmincz-negyven holt zsidó is. T. i. valaha zsidó temető volt az egyik földem végiben. Fjhh no, hát mi van abban? Sőt még talán jó. Az apáink többnyire az eleven zsidók miatt pusztultak el. A holt zsidók bizony a kevésbé veszedelmesek. Azt is hibául hozták fel, hogy a lakóházon szolgálatom van, az

egyik szobáját át kell engedni négyszer évenként templomnak. Nekem még ez is tetszett. Miért ne engedném át szívesen a lakásomat az Istennek? Végre is jobb, ha ő szállásol nálunk, mintha mi költözködnénk ő hozzá. Mindezek egy percig se rontották meg kedvemet, mert mindent megdöntött, minden habozást elsepert a birtoknak az a dicsérete:

— No, ha néha-néha ide jön az úr pihenni, itt még a madár se találja meg.

Ez volt a legédesebb maszlag, a legragadósabb lép. Nem állhattam ellen többé, megvettem, s a ki csak megkérdezte, hogy hol fekszik a «skvarka», ígykeztem félrevezetni.

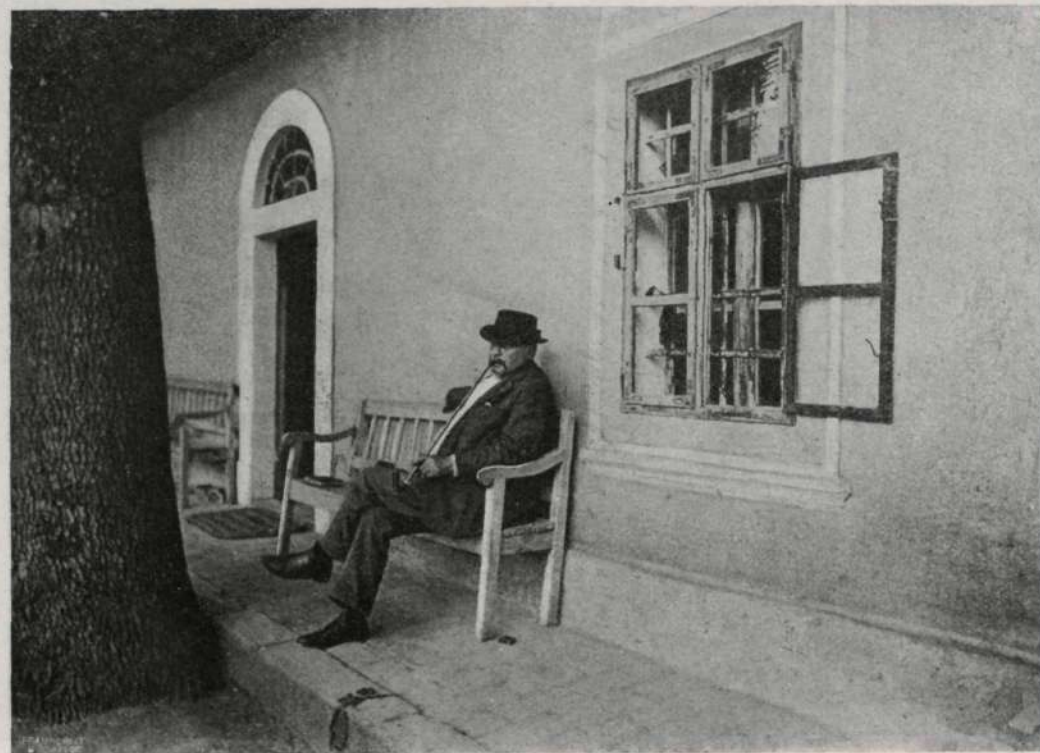
— A felvidéken van, az éjszaki szélesség 48-ik foka alatt, Kassától balra, Pozsonytól jobbra, Esztergommal vis á vis. Pesttel egy parton, 350 méterre a tenger színe fölött. Ha vasút járna arra, hát oda lehetne érni innen másfél óráig a gyorsvonaton.

A ki ebből ki nem igazodott, még beljebb bonyolítottam a részletekkel. A világ mindössze annyit tudhatott, hogy négy kutya van a birtokon, a kikről egy ismertető tárcza szólott.

RÉSZLET A KERTBŐL.

MIKSZÁTH KÁLMÁN OTTHONA HORPÁCSON. — Jelfy Gyula fényképe

MIKSZÁTH KÁLMÁN MINT FALUSI GÁZDA.

Úgy mentem oda nyaralni, hogy ott még a madár se akadhat rám.

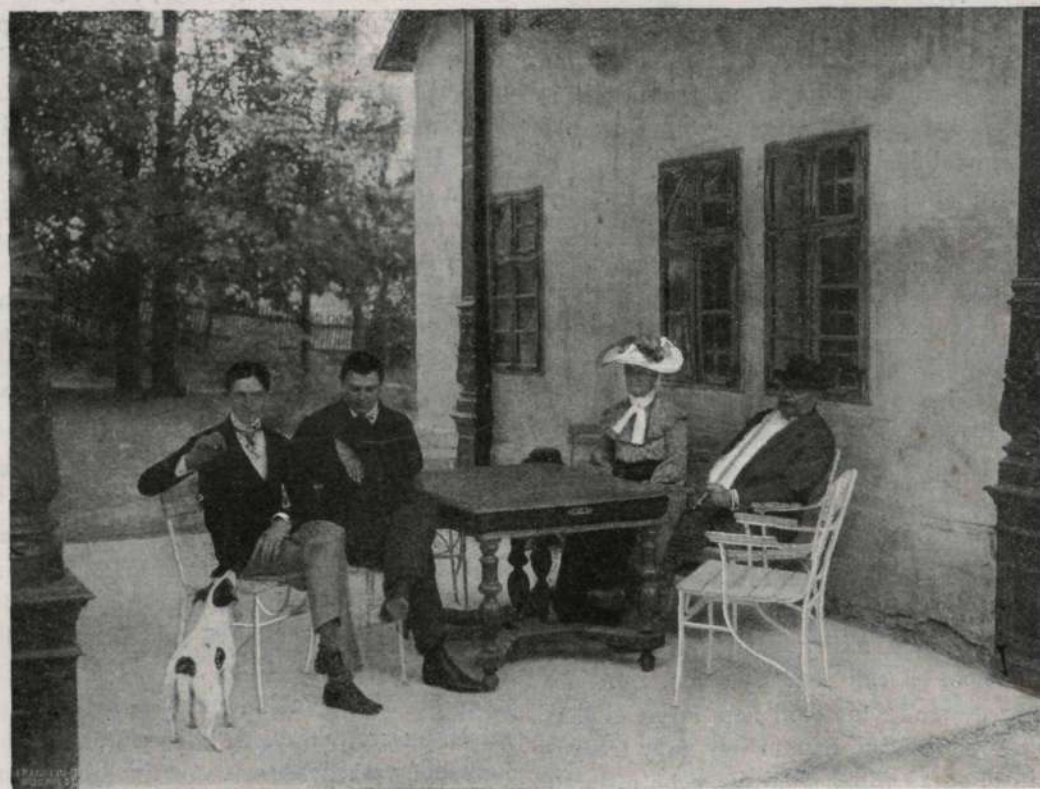
Madár nem is talált volna meg sohasem, de hogy Nagy Miklós ne találjon rám, ha kéziratra van szüksége, arra csakugyan nem lehetett józan észszel számítani.

Egy nap csak ott toppant, hogy jött, ki kalauzolta, az égből esőppent-e le, nem tudni. Örültem neki, de egyszersmind éreztem, hogy Horpács elvesztette titokzatosságának varázsát, föl van fedezve.

Kellett nekem olyan hely, melyről csak én tudjak, mint a hogy az embernek van egy titkos könyve, a miből bátran plagizálhat, mert más nem tud felőle, kellett egy hely, a hol a füvekből, falakból, árkokból, erdőkből a fantázia segítségével témákat hasogassak ki írói mesteriségemhez, a hol nekem öreg fák titkos susogással meséljenek s patak vize locsogjon.

De mindez csak volt. Nagy Miklós megtalált, s ennek a következményei elmaradhatlanok.

Elszítottam a kézirat dolgában, hogy most nem érek rá, mert gazdasági tervekkel vagyok elfoglalva; kikérdezte a terveimet, de nem

MIKSZÁTH KÁLMÁN FIAIVAL ÉS NEJÉVEL.

A MIKSZÁTH-CSALÁD KIRÁNDUL A HATÁRBA.

MIKSZÁTH KÁLMÁN OTTHONA HORPÁCSON. — Jelfy Gyula fényképe.

tudtam neki egyebet mondani, mint hogy nagy redukezióra szántam magamat, mert nem győzöm költséggel.

— Nos és hogy fogsz hozzá?

— Mindenek előtt redukálom a házörséget.

— Hogy-hogy?

— A nyolcz kutyából négyet főbe lövetek.

— Azokat, a kikiről távezát irtál?

— Azokat.

— Hát aztán?

— Majd meglátom. Csak az első lépés nehéz, a többi magától jó.

Mikor elutazott, a kocsin ülve kérdé:

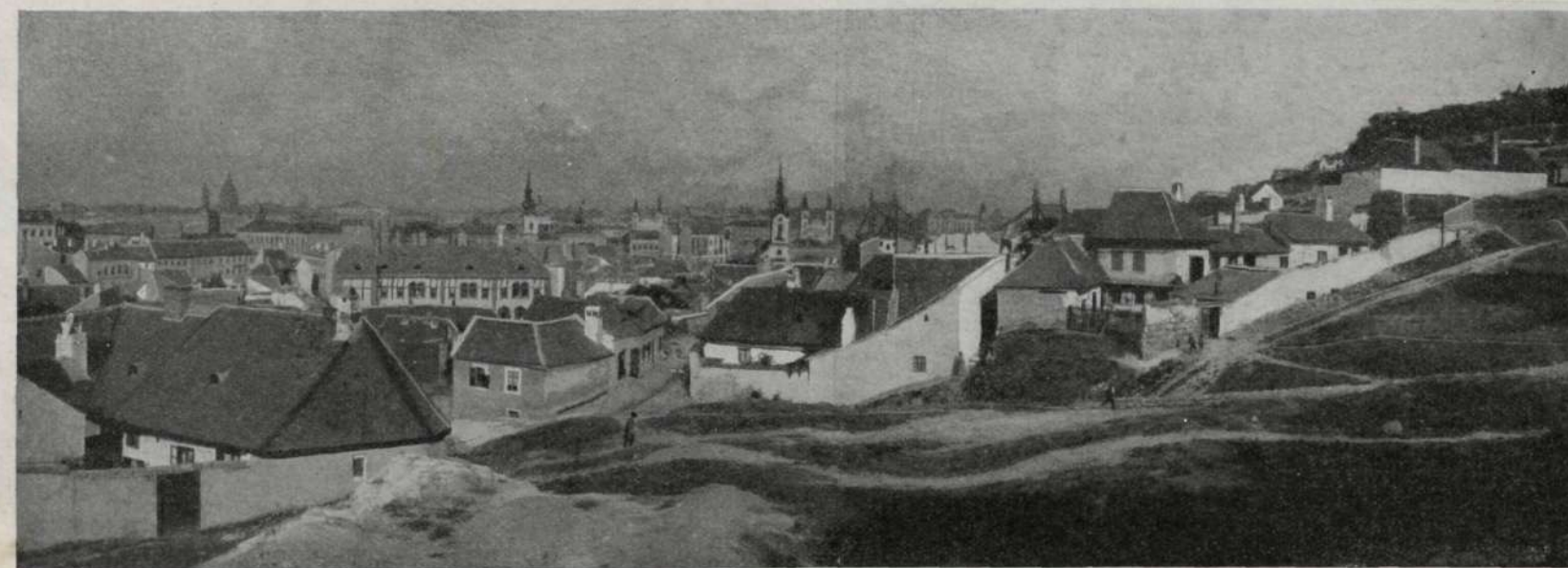
— Igazán főbe lövted a kutyákat?

— A feleségem nem akarja, de meg kell történnie.

Harmadnap sürgőnyt kaptam tőle. Csak ez a három szó volt benne: «A kivégeztetések elhalasztását kérem.» A sürgőnyt elolvasták az állomáson s különböző legendák kerekedtek a nép között. Negyednapra egy kocsigurult be az udvaromra s egy elegáns úriember szállt ki belőle.

— Én Jelfy vagyok. A kutyák végett jöttem.

— Csak nem akarja őket megvenni?

KILÁTÁS PEST FELÉ A FELSŐ-HEGY-UTCZÁBÓL.

a mester fényképezte és a dicsőségük útját előkészíté, rettentő csaholással meg ne rohanják, hogy szétépik. Denique a kutya sem jobb az embernél.

Nem minden nehézség nélkül esett meg ez a fontos esemény, melyet a kerítések mögül kandi szemmel bámult meg Horpács népe. A fekete gépet legelőbb a kutyákra irányította Jelfy úr, kik épen legkedvesebb foglalkozásuk közben, étkezésnél voltak, a mi kedves emléküket les, kivált akkor, ha majd mi elmegyünk innen és senki sem fog nekik főzni.

Ezek után, irórló lévén szó, azt a helyet kérdezte, a hol dolgozni szoktam.

— Sajnos, ilyen hely itt nincsen.

— Nagy hibája ez a birtoknak, — mondá. —

A birtok nem annyira nagy, hogy el ne férne rajta ilyen hely.

E csipős nyillóvész után a feleségemhez fordult:

— Mit parancsol a nagyságos asszony levetetni?

— Magam se tudom.

— Mi itt a legszebb, Horpács? — kérdé.

A feleségem elgondolkozott, a kötését letéve, látszott, hogy az esze végigszálgald a skvarka minden egyes részletén, bokrain, fáin, állatain, virágágyain, míg végre így szólt röstelkedő hangon:

— Vegye le talán a fiamat!

Így készültek a képek, ötletszerűleg, egy részt a kertből, Berezi mint leendő huszár lóhá-

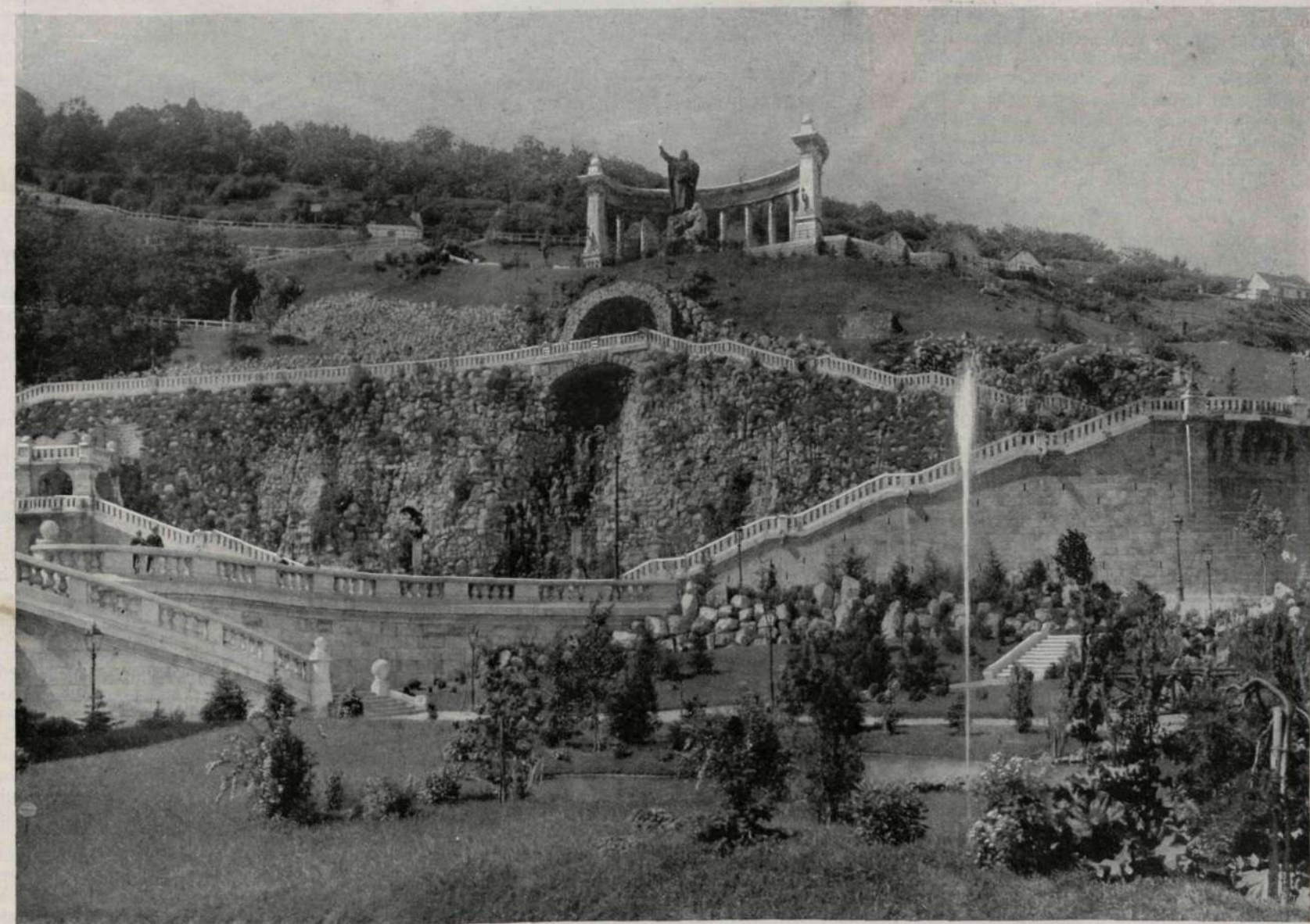
ton. Még engemet is lekaptak, a mint a padon ülök és csendes pipaszó mellett türelemmel várom a koalíció kormányra jutását.

A képek meglehetősen sikerültek, a nap, Jelfy úr segédje gazdagon szórja sziporkázó fényét, s élesen vetíti a tárgyakat a lemezekre. Muslinczák irednek, forognak olvasztott aranyában, színes lepkék kergetőznek pajkosan. A fák galyai közt megzörren egy mókus, rigók felegetnek egymásnak vidám füttytel, a mibe bele hangzik a kert aljából a kaszapengés.

Klity, klity, ketyeg a gép és Jelfy megelégedve veszi a hóna alá.

— Eddig volt, készen vagyok, le van kapva a grund, a lovak, a kocsik és minden.

... Hát a rigófütty, távoli kaszapengés, mó-

A GELLÉRT-SZOBOR ÉS A GELLÉRT-HEGY DUNAI OLDALÁNAK ÁTALAKÍTOTT RÉSE A DÖBRENTÉI-TÉR FELŐL.

A GELLÉRT-HEGY ÁTALAKÍTÁSA. — Balogh Rudolf fényképe.

— Dehogy, — mosolygott, s egy kis fekete ládát vett le a kocsiról.

Megösmertem, hogy ez camera obscura és rögtön eszembe jutott, hogy a «Vasárnapi Ujság» egyik fényképészét hívják Jelfynek.

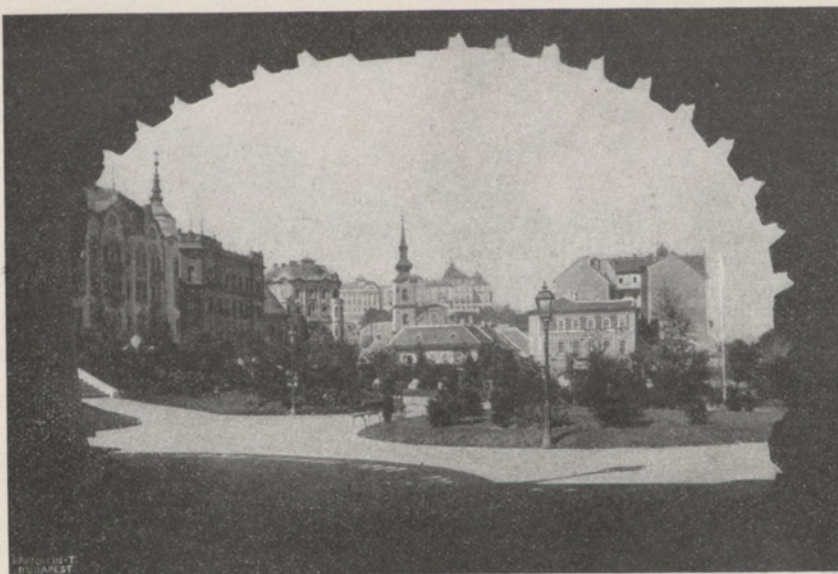
— Dehogy, dehogy, — ismétlé — eljöttem a «Vasárnapi Ujság» megbízásából lefényképezni a szegény kutyákat, meg a képviselő úr otthonát. A házat, a kertet és természetesen a kutyákat, mint a melyeket leginkább ösmer a község.

Egy ideig szabadkoztam, hogy így, úgy nem érdemli azt meg Horpács és nem is lehet voltaképpen Horpácsot levenni, de végre is, hisz olyan messziről jött, nem akadályozhattam meg, átengedtem a nyilvánosságnak.

... Én költött dolgokat akartam innen írni, mesélni a lovaimról, a földjeimről, a fáimról, de a camera obscura beszipantja és odaesapja az olvasó szeme elé a meztelen valóságot.

Horpács hát elveszett mint mesebánya rám nézve, hanem a kutyák jól jártak a fényképező közbejöttével, mert a halál helyett a halhatatlanság lett osztályrészük, örökös kegyelmet kaptak tőlem.

A mi azért nem akadályozta őket, hogy mikor

A DÖBRENTÉI-TÉR AZ ERZSÉBET-HID OSZLOPA ALÓL NÉZVE.

A FÁCSAN UTCZA UTOLSÓ HÁZA.

kus zöreje, falombok zúgása? Bolondság, bolondság. Nem leheta „grundot” levenni sobasem.

... A nap, mely az egész világot egyformán süti, közömbösen fest, neki mindegy, de az én szemem, lelkem, melyre csak az a piciny föld-darab mosolyog, nyájasan, bizalmasan, más-képen látja azt. Leírni, lefesteni a «skvarkát» csak én tudnám, ha volna hozzá elég színem, szavam.

M—th K—n.

A GELLÉRT-HEGY KÖRNYÉKE.

A magyar főváros gyönyörű Dunája mellé a természet pazarsága még a sziklás Gellért-hegyet is adta. Itt van a városban, zsiromogó élet veszi körül, s két hatalmas hídát vitte neki kő-bordáinak (hogy miért kellett nekivinni, nem könnyű kitalálni). Keményen megvetett lábainál a hídó egyik helyen sem bír elég helyet találni. Nagy költséggel, nehéz munkával, dinamittal tudnak csak egy pár méter területet jutni. Az alakjára nézve is festői s különböző oldalról mindig változó formát mutató hegy nemcsak ritka szépsége Budapestnek, hanem még eddig kibányászatlan természeti kincse is. Gazdag forrású hévízek veszik körül, három nagy gyógyító erejű fürdő. Olyan fürdő-telepnek lehetne központja, melynek párja nem akadna. Mert hol van egy nagy város közepén ilyen hegy, ekkora por nélküli terület, friss, szabad levegővel, felséges panorámával, egy nagy folyónak a szívéig mindig magához hódító gyönyörűségével, szakadatlan életével — és a köröskörül bugyogó gyógyító forrásokkal. Egy kilométerrel arrább megint más források, hideg, meleg, a hogy tetszik. Az Árpádok alatt a környék neve Alhéviz volt, a Margit-sziget és Ó-Buda közti forrásvidéket pedig Felhéviznek nevezték. A Gellért-hegy körül mindig fürdővilág volt, a rómaiak-

tól kezdve, mióta csak hirt tudunk. Még nem régen is a Kunságon azért tömte nénmássonny a ludat, hogy az árából, pihs tollából elmehessen a Sárosba

das fürdő is, tulajdona, már hirdeti a pályázatokat, hogy csináljanak két fürdőhöz épületterveket. Eddig még nem talált jó terveket. A város a két fürdő

A HEGY BONTÁSA

«bányára». A Sáros-fürdő forró vize azonban már régen a Dunába zuhog, mert az egyik híd miatt le kellett bontani.

De a város, melynek ez a forrás, valamint a Ru-

közé eső hegyet mint fürdő parkot, sétáló helyet akarja berendezni.

Az első dolog, a mihez Budapest főváros hatósága hozzáfogott, egy költséges sétáló építése a hegy tövében, a Sáros- és a Rudas-fürdők közt, vagyis a két nagy híd közt levő épületnélküli hegy-alj átalakítása korzónak. Ez keskeny part, s a villamos is ott jár. Kétszázhatvan ezer korona rá a költség. A Gellért lábát vágják már, hogy a helyet szélesebbé tegyék.

Az egyik képünk ép ilyen munkát tüntet föl. A hegy déli részénél, a Ferencz József-híd fejénél az eddig lebontott hegyoldalt még tovább fúrják, faragják, annak a fekete nyílású barlangnak a tövében, melyben még nem régen két kunyhó is volt és tűzhelye füstölt, ha volt mit főzni. Az egész hegyoldalon az első munka, hogy a meglazult sziklákat legördítsék, nehogy maguktól zuhanjanak le s emberben, vagyonban kárt tegyenek. A dinamitos munka aitt az utat erős palánkok védik a felrobantott sziklák omlásától. Egy másik képünkön az eskütéri híd budai regényes hídfejek környéke látszik a Sáros-fürdő fölött. Itt is metélték az öreg hegy dolomit oldalát, hogy a hídon átjövő közlekedés jobbra és balra elférhessen. A hídról mindjárt szerpentin úton mehet odább akárki a Gellért-hegy meredekéin, a harmincz év előtt ültetett bokrokhoz, és fenyőfákhoz. A fenyőfák itt csupa Pinus Austriaca — a leghitványabb meszelő-pamaes formájú tűlevelev.

A hegy itteni feljáratának kirakatszerű berendezésében foglaltatik, mesterséges vizomlás, mesterségesen csinált kőfal, mely a Gellért lehamozott eleven testén olyan, mint az operált beteg a Lister-kötés. Kődaraboknak cementtel összeragasztott kőgégét szarították a kiklopszi sebekhez. Szent Gellért vértanu püspök kámszás szobra, melyet sehonnan sem lehet jól megnézni, misztikus hatása. A műszereitök meglepégedéssel képzelik el, hogy amaz

AZ ALSÓHEGY-UTCZA.

A GELLÉRT-HEGY ÁTALAKÍTÁSA. — Balogh Rudolf fényképe.

emlékezetes tíz királyi szobor közül ez nemcsak a legnagyobb, (mert a csanádi püspök szobrát az előre kimérténél még egyszer akkorára rendelték meg Jankovich Gyula szobrásznál,) hanem lehet a legjobb is. Közélről nézni azonban nem lehet, és így megmarad inkognitó homályosságában.

Itt a közelségben immár a főváros legszegényebb része, még Ó-Buda zsellér-telkeseinél is nyomorultabb zeg-zugos tanyája, a Gellérthegy borzasztón pallérozatlan északi oldala. (A déli oldala a Lágymányos felé a nyári lakok telepe, árnyékos fák és díszkertek közt). Pusztítják is az ócska viskókat. A mint egy viskó eladó, kisajátítják, a hatóság megveszi, és aztán az ő gondja, hogy mit csinál vele. Nyomorúságos városrész, hol hegyoldalban, hol árokserű mélyedések fenekén, sziklák fent, porondban lent. Girbe-görbe utcák, sikkátorok, vak-kövek, kutyaszorítók, bogárhátú viskók.

Neve a városrésznél Tabán, Budavár visszafoglalása után Rácz városnak nevezték el. A Gellérthegy oldalában kapott helyet a gyűlevész nép, mely a hódító török sereggel jött mint fuvaros, és az a másik sereg, mely már Budavár 1686-iki ostroma előtt itt volt, mint szekerező, földhányó, kenyérsütő, lánczkovács, és inséges nép. Szavojai Engén telepítési kísérletei árasztották el a főváros környékét a déli szlávokkal, mikor a Rajnamelléki katolikus németek már csak szivárogtak, és közelebből kellett benépesíteni Ráczkevé, Szent-Endré.

Buda nagy forduláson ment keresztül. Mátyás királynak a mostani Rácz-fürdőig terjedő kertjei kivesztek. A török uralom alatt kiszáradtak. A királyi palotát néző Gellérthegy oldalába behúzódott a szegény nép. A ki az ostromló seregnél kovács, kerégyártó mesterember volt, főzött és édes italt, török nyalánkságot mért, az mind kapott helyet a Gellérthegy oldalában, hogy hajlékot építhessen magának. Így keletkezett a szegénység városa. A ráczok oly tömegben gyűltek össze, hogy a Gellérthegy alatt Ráczváros támadt. Ma már a Ráczváros neve és püspöki temploma elmult történeti emlék.

A Gellérthegy északi lankás oldalán most megy végbe egy csöndes forradalom, mely viskóit kiszolgáltatja egy nyugodt, sőt esetleg vagyonos élet fundamentumává. Az összevissza épített szegény környéket a hatóság szabályozni akarja. De itt domb és árok egymást váltogatja. Megveszik a viskót annyiért, a mennyit ért, aztán lebontják. Az ember, ha erre jár, nem is képzei, hogy mért ez a sok tövig bontott ház. Az addig szűk helyeken ujjongva jelenik meg a gyermek sereg és vidám hódításával ellepi. Egy nagy város terjed immár itt is, a hol nemcsak házibért fizetnek, hanem egészséges levegőt is kapnak. Most még ez a dombos hely idilli és rusztikus része a fővárosnak, régi, százados része, apró kocsmáival, szemfüles jámbor embereivel, jó levegőjével, apró vityillóival. De már vannak itt ott palafódes nyaralói, tornyos úri lakásai és nagy testű iskolai palotái. Ezek már mérőföldmunkái Budapest haladásának.

VILÁGJÁRÓ KOSARAS-TÓTOK.

A magyar közönség egy erős tévedését kell helyreigazítanom. Azt ugyan tudia nálunk mindenki, hogy a tót, ha mint született ögyelgő el nem szalad Amerikáig, hát legalább az országban szanaszéjjel vándorol, keresi a neki való munkát. De igazi világjáró tótnak eddig csak a drótot tartották, a ki oly otthonos nyugalommal drótoz Berlinben, mint teszem fel Amerikában.

Igaz is, hiteles annálékban meg vagyon írva, hogy mikor Columbus Kristóf kikötött Amerika földjén, az indiánusok elszaladtak előle, de a drótot, a ki előtte járt a nagy felfedezőnek, teljes otthonos nyugalommal üdvözölte a jövevényt, szólván hozzá ekképen:

— Peknye vitam pan Columbus! (Isten hozta Columbus ur!) Tudom, hogy sok fazoka van, a mi elromlott a nagy uton. No, de ne tessék félni, majd megdrótozom.

Hanem ez esemény hitelességét nagyon tagadják a kosaras tótok. De ha igaz volt is, régen volt. A tevékeny ember nem él a múlt emlékeinek, azért még bagót se adnak, hanem él a jelennek, a jövődönék. A mai igazság pedig az, hogy mi a drótot, a ki világjárása a kosaras tótokéhoz képest! Szó, a mi szó, de az igazság a le, első, az igazság pedig az, hogy elbujhatik mellette a drótos minden ögyelgésével. A dicsőség, palma, minden a kosaras-tótoké ebben a dologban.

Hogy pedig senki se gondolja, hogy tréfálok, előre megmondom, hogy hét kosaras tót oda jár Kubában rengeteg vessző-kosárral *Svecz Gyuro és Feczkanyn* Jano bölcs vezetése alatt. Levelek is keringnek tőlük a kosaras-ipar híres börzein, a bártfai kocsmákban. Úgy gondol-

Divald fényképe.

VILÁGJÁRÓ KOSARAS-TÓTOK.

kodtak a jámbor tótok, hogy a kubaiknak első dolguk a szabadság kivívása után, magukat nemzetiszín kosarakkal ellátni. Mert a jó tótok, mint Rákóczi földjének lakóhoz illik, leginkább nemzeti színre festik kosaraikat.

Az első hírek a Kubán lakó tótokról keservesek voltak. A nagy hőségnek miatta alig bírták a vállukon czipelni a kosarakat; egyik-másik meg is betegedett a veszedelmes maláriában. Hanem a szomorúság után következik a vig-ság. Kutyába sem veszi a tót ember az ilyen bajokat, ha kilábol belőle! Ma már csupa öröm és gyönyörűség hallgatni a híreket. Kubában mindenki vesz kosarat. Megszokta a tót a nagy meleget is, ha úgy jön ki a sorja, a maláriának meg oda sem néz. A bagó felséges, a pénz pedig csak úgy ömlik a tarisznyájába. Mi kell egyéb a boldogsághoz?

De hogy egyik szavamat a másikba ne öltsem, meg kell magyaráznom, mi hát tulajdonképpen a kosaras-tót, — bártfai nyelven — *kosikár!* Bártfán és a környéken levő falvakban nagyon el van terjedve a kosárfonás. Télien még a kőmivesek is kosarat fonnak. De mit érne a nagy iparkodás, ha kosaras-tótok nem születne volna a világra, a kik elárasztják vele az egész világot.

A kosaras-tótok főfészke pedig *Bilovezsa*,

egy mély völgykötőben fekvő falu, a melynek lakói leginkább vállalkoznak e jeles mesterségre. Bilovezsa egyébként is nevezetes hely. A leg-silányabb gebe, a legjámborabb jármos ökor is a legvadabb iramodással jut a nagy lejtőn a falu farkára.

Ez teljesen rávall a tót filozófiára, mert a jámbor tótok a világ legvégéről is hazaszaladnak a silány egynehány kéve learatására. Nagy igazsággal s kevélyen mondják a bilovezsai tótok, hogy a nagy örömmel miatta szaladnak a jámbor párák, mert immár *hazaérkezének*, pedig ez a háladatlan föld még kenyeret sem ad nekik, e miatt kell maguknak a világ ögyelgővé válniok.

A bilovezsai tótokon kívül még egynehány *Andrejovából, Bártfa-Ujjfaluból, Hazslinből* is belekötöl ebbe a mesterségbe, de az igazi rajt mégis csak Bilovezsa ereszi útján.

E kosaras-tótok egyikének-másikának az élete kész regény. Teszem föl a bártfa-ujfalusi *Spisák József*-é. Ez a nagy férfiú Oroszországban árul-gatta a kosarakat. Először be sem eresztették a vámon, mert *nemzetiszín* kosarait veszedelmes-nek tartották, vagy más szóval ráfogták, hogy a zöld szín mérges, megárt az oroszok drága egészségének. *Spisák* nem jött zavarba, lemosta róluk a zöld mesterséget, de akkor is annyi baja volt e jeles népséggel, hogy méltó, igaz harag-jában meg sem állott a czárig. Méltó azt meghallgatni, hogy beszélő ő el ezt a látogatását. Persze elebe sem akarták eresztetni, de valamelyik igralmas testőrtiszt elbeszélte tréfásan a czárnak, milyen előkelő vendége érkezett. A czár erre magához eresztette. Egyik szobából a másikba czipelték a jámbort, közbe — mint mondja — mindig befújtak valami falban levő trombitába, csak mikor a másik terem-ből visszafújtak, úgy eresztették abba a szobába. Végre a czár előtt állott, a ki orosz nyelven kezdett vele beszélni, *Spisák* meg a hazai rutén nyelven válaszolt neki. Még keresztet is vetett előtte, hogy igaz hitének mivoltát bizonyítsa. Tudvalevőleg a mi görög katolikusaink épen úgy vetik a keresztet, akárcsak az oroszok.

A czárnak megtetszett a derék ember, teljesítette a kérését és írást adott neki, hogy a vámon ne zaklassák.

Volt is ezután tekintélye a kosarasok közt. Hajh, de az ilyen nagy férfiúnak sok az ellensége is. Csakhamar a kosaras-tótok főfőpénztárosává küzdötte föl magát. Ez okozta a bukását. Gonosz irigyei azzal rágalmazták, hogy pálinkázik a többiek pénzén. Sőt a legszörnyűbb kosaras bűnnel is vádolták, hogy tudni-illik üzleti hivatalos állapotban, a külső országokban is iszik. Halálos bűn; a kire az ilyen rábizonyosodik, az többet kosaras tót nem lehet. Hogy a gyanut magáról elhárítsa, a jámbor férfiú a pap kezébe nagy esküt esküdött, hogy sem égen, sem földön, sem szárazon, sem tuta-jon nem fog többet pálinkázni. Gonosz irigyei azonban egyszer rávezették a tótokat, hogy esküszög módra a fára mászott föl, ott hajto-gatta a pálinkás kobakot. Már pedig azt csak a vak nem látta, hogy ott méltó jussal cselekedte. Hiszen arra nem tett nagy erős esküt, hogy a *fa tetején* nem fog inni.

Hanem az irigyeknek beszélhet az ember... Így aztán nem tudni, hogy történt, mert mind a két fél másképpen adja elő a dolgot, vagy *Spisák* csapta el magától a kosaras társaságot, vagy a társaság csapta el *Spisák*-ot. Elég az hozzá, hogy *Spisák* ezután a maga kezére dolgozott, maga járta be Oroszországot. Ősrégi kosaras-tót szokás szerint eladván kosarait és szamarát, a min árulgatott, gyalogszerrel iparkodott hazafelé. De eltévesztette az irányt és valahol Perzsia szélén, Teherán közelében szedte föl magát. *Spisák* itt sem esett kétségbe. Pénzeeskéjét bocskorába rejtve szerencsésen hazakuldata magát. Ki veheti tőle rosz néven, hogy *Sebes-Kellemesre* érve, ott a hol több a koresma, mint a lakóház, igaz örömeiben, hogy már itthon van, dárídozni kezdett. Míg mámorosan arról álmodozott, mivőv lesz azzal a pénzzel, a mi bocskorában van, valami rosz leányzó ellopta a bocskort, de a pénzt is vele.

Spisák azóta valamelyik sárosi uraságnál béresi állapotban álmodozik a múlt dicsőségéről, mert pénz nélkül még kosaras-tót sem lehet az ember!

Hanem az régen volt, akkor, a mikor még tengelyen ment a kosarak árulgatása. Méltó azt

PILLANATFELVÉTEL A MAKÓI KOSSUTH-SZOBOR LELEPLEZÉSE ELŐTT.

megnézni, mily roppant ügyességgel rengeteg kosarat tudnak felrakni egy szekérre úgy, hogy a kisebbiket a nagyobbikba teszik s a szekér úgy megnövekszik, mint egy jókora tót ház, de két mokány ló azért elhuzza — persze lépésben.

Itt a galicziai határon van egy öreg fakereszt. Itt aztán a tótok megitták a maradék pálinkát. Akkor aztán letérdepeltek és hűségesen megesküdtek az Istenre és minden szentjeire, hogy vándorlásuk idején pálinkához nem nyulnak. Ezt az esküt szigorúan meg kell tartani, mert azt kilöki a társaságból, a ki vét ellene.

Tengelyen aztán bebarangolták Lengyelországot, Oroszországot, míg kosaraikban tartott. Innen többnyire gyalogszerrel iparkodtak hazafelé.

Most azonban már ők is művelődtek. A kosaras vándorlás kiinduló pontja most Bártfa városa. Idegyűjtik a városban és a környéken megvett kosarakat.

A bártfai korcsmákban van most az utolsó áldomásívás, ott lehet hallani egész éven keresztül a legújabb híreket a kosaras-tótok vándorlásáról.

Ha házalókönyveik nem bizonyítanak, nem hinné az ember, merre el nem barangolnak ezek az emberek kosaraikkal, a melyeket most már vasuton szállítanak. Egyszer Koppenhágából jön a hira bilovezsai bírónak, hogy garázdán viselik magukat a városházán, egy senátorral gorombáskodtak, hogy a szerintük megígért árat nem akarta megadni a kosárért. Táviratilag kellett igazolni, hogy jó járásban levő házalók, nem holmi gonosz emberek. Mire a mi haragos tótjaink átkeltek a tengeren és Stockholmban, Skandináviában barangoltak.

Igy aztán nem csoda, hogy jártokban-keltőkben a poklot is fölfedezték. Csak abban nem tudtak megegyezni, hogy melyik az igazi. A skandináviai félszigetre vergődött tótok azt állítják, ott laknak az ördögök, mert kicsinyek, bőrből járnak, zsirt isznak, nem pálinkát. Ezek még az eszkimókat is megkínálták kosárral. Mások teljes meggyőződéssel azt állítják, hogy a pokol Taliánországban van. Mert ők azt látták, hogy ég a hegyben a tűz, a gonosz emberek megolvadt csontja, hogy fut le a hegyről.

A harmadik csoport meg azt állítja, hogy a pokol a sárga, görbeszeműek között van, mert egy elszánt csoport Khina határára is elvergődött. Alighanem ezek az igazság. Mert az már az ördögök között is gaz lehet, a ki kosarat nem vásárol. A jámbor tótok majd éhen haltak meg közöttük.

Hogy pedig valaki mesének ne gondolja azt, a mit itten elmondtam, rá kell arra is térnem, hogy a jó kosarasok megosztották egymás közt az egész világot. Négyes, vagy hatos csoportban

járnak. Kosaraikat vasuton egy-egy nagyobb külföldi városba szállítják s onnan vagy gyalog, vagy egy megvett kopott szekéren, gebén házalnak. Mindegyik csoport a maga országa nyelvén tud annyit, a mennyi a kosárarúláshoz szükséges, sőt akadnak olyanok is, a kik angolul, törökül, spanyolul, ha törve is, beszélnek.

KOSSUTH SZOBRA MAKÓN. — Kallós Ede szoborműve.

Járnak különben a mi kosaras-tótjaink Itáliába, Oroszországba, Skandináviába, Kis-Ázsiába, Krimbe, Kaukázusba, Angliába, Franciaországba.

Érdekes dolog, hogy egy zsidó ember is megpróbálkozott ezzel a mesterséggel. Elment velük Kis-Ázsiába, de nem bírta sokáig. Halálos betegesen jött vissza. Bilovezsán — a kosarasok főfőszékében — kapta a kosarasláz, de bizony vesztére. Azóta zsidó ember nem merészkedik ilyesmire vállalkozni. Tótnak való mesterség az. Holländer Ábrahámnak hívják ezt a jó zsidót.

Nagy igazsággal állítom hát én azt, hogy magyarok között is bőven akadnak híres utazók, mert mit árt az, ha e jeles utasokat véletlenül kosaras-tótoknak hívják?

Rendesen szerdán és csütörtökön hangosak a bártfai korcsmák az összeverődött kosaras-tótoktól, a kik hajnalban szoktak a vasuton útra kelni, mikor már jóval előbb útnak indították kosaraikat. Ilyenkor a tótnak még van módja a pálinka-ivásban, hát él is vele. Persze egy-egy nóta is kerül. A búsongó, siralmas tótdalok mellett rágyujtanak erre az öszvér, fél magyar, fél tót nótrára:

Mit is csináljunk tima ciokami (e lányokkal),
Megyünk korcsmába, vonyi zanami (ők utánunk).
A mit parancsolunk, vonyi vipiju (ők kiesszük),
Ha fizetni kell, ta se pokriju (akkor elbujnak).

Ennek a nótnak csak úgy cseng a régi ritmusa, ugyanaz az ősrégi ritmus, a mely Mátyás király halálára irt régi, gyönyörű ódában is megcsendül, a minek harmoniáját a mai magyar poéták már nem érzik, nem értik. Sajátos, ellágyuló érzés vett rajtam erőt, mikor ezt a nóta végig hallgattam. Rákóczi népének földén a tárogatóhoz tudtak a legtovább. Ebben az együgyű tót nótnak, mintha a rég mult idők dicsősége és gyászja szólott volna hozzám!

Gyöngyösi László.

CZIKK A HÉTRŐL.

Nemzetközi nagy bonyodalmat simábban nem oldottak meg soha, mint a hogy *Norvégia* megoldotta a maga ügyét, egyrészt a királyával, másrészt pedig a svéd nemzettel. Pedig nagy és komplikált volt a kérdés, s olyan természetű, hogy miatta egymásra következő generációk a végső kimerülésig szoktak egymással küzdeni. A norvégok letettek mindenekelőtt trónjáról egy dynasztiát. Letették pedig a nélkül, hogy egyetlen csöpp vér áldozatukba került volna, a mire alig van példa a világon. Aztán elszakadtak a szomszéd államtól, a melylyel egy vesztett háború következtében egyesültek, s ez az elszakadás is mindössze annyi fáradságukba került, hogy egy szép nyári napon, zeneszó és ünnepi hangulat közben leszavatták az egész nemzetet. És az a tény, hogy a dolgoknak ily fordulatába belé nyugodott a svéd király is, — a kinek őse ostromok és rohamok közben szolgált reá a koronára, — talán meg fogja erősíteni azoknak meggyőződését, a kik hisznek a világ haladásában. Az a másik tény pedig, hogy a különben harcias svéd nemzet is az állam-bölcsek ítéletére bízta ezt a kérdést, melyet mások és máshol a karddal szoktak megoldani, határozottan annak a jele, hogy jelentkezni immár egy felvilágosodott kornak a hajnala.

A mi a harciaságot illeti, az nem erős oldaluk a norvégeknek. Ez a nép felette békés, kiválólag józan, munkás, takarékos, a mellett önzértes, vállalkozó: csupa polgári erényekkel ékeskedő. Pedig az ő hazájukból szállottak alá valaha félelmes csónakjaikon a világ legrettegettebb kalandorai, a normanok. Meghódították a franciaia partokat, feleveztek a Szajján egész Páris alá, birodalmat alapítottak Normandiában, onnan átkelve a tengeren, meghódították Angliát, s elosztották annak földjét maguk között. Aztán lehatoltak Nápolyig és Sziacziáig, ott alapítottak királyságot, onnan szereztek meg rövid időre a magyar trónt, s onnan kalandoztak el egészen Jeruzsálemig. Másik águk meghódította az oroszországi szláv törzseket, s megvetette a mai orosz birodalomnak alapjait, lemerészkedve már az ősi időben egészen Konstantinápoly falai alá, kimutatván így utódaik számára a végső célt. Ezeknek a normanoknak a kalandozásai és folytonos becsapásai — meg őseinknek sok zaklatásai — kényszerítették a nyugat-európai népeket, hogy birodalmakká szervezkedjenek, s hadseregeket alakítsanak. És ezeknek a vassal dolgozó rettegett hősöknek unokái tisztán polgári erényeikre támaszkodva, ma békés úton, zöld asztal mellett oldják meg azokat a nehéz államjogi viszályokat, melyek sok ezer ember életébe kerültek volna valaha, s vérrel áztatták volna két ország-nak talaját mindaddig, a míg az egyik fél teljesen le nem győzetett.

Vajon nincs-e okunk reá, hogy reménykedve nézzünk egy jobb jövő felé, melynek irányában az emberiség halad?

A *hús drágaság* komoly elhatározásra bírta végre Budapest főváros tanácsát. Próba mészárszékét és lómészárszékét fognak felállítani. Csak tegyék mielőbb. A próbamészárszék elfogja dönteni azt a kérdést, hogy a fenforgó bajnak mennyiben okai a mészárosok. A lómészárszék felállítása pedig segíteni fog a legszegényebb osztály táplálkozási bajain. A ló-hús csak olyan egészséges és tápláló, mint a marha hús. Mintegy félszázad előtt csikósaink jó ízű csemegének tartották a szopós csikónak húsát. S ha az öregebb állat húsát nem is izleltes — úgy mondják, édeses — a szegény ember hozzá fog szokni, ha olesón adják. Mint a hogy hozzát szokott a párolt hushoz is, melyet a hatóság méret ki egy idő óta a fővárosban.

Érdekes jelenség különben, hogy jelenleg nem csak minálunk panaszkodnak a hús drágasága miatt, hanem Bécsben és Berlinben is, s a német birodalom minden nagy városában. Nyugaton a mészáros még drágábban fizeti a marhát mint nálunk, mert egy részét tőlünk veszi, s a drága szállítási díjat is meg kell fizetnie. S csodálatos, hogy maga a fogyasztó — kivált a vendéglőkben — Budapesten mégis sokkal drágábban kénytelen a húst megfizetni mint amott. A darmstadti vendéglőben olesóiban mérnek egy adag rostélyost, mint Budapes-

ten, pedig a marhát innen vették; Góthában olesóbb a sertéskaraj, pedig az élő sertést Kőbányán vásárolták. Mert nálunk minden drága, nagy bért fizet a mészáros, még nagyobb a vendéglős, s mindkettőnek nagyok az üzleti költségei. Budapest a legolcsóbb nagy városok egyike lehetne, mert mezőgazdasággal foglalkozó országnak a fővárosa, s mégis a legdrágább városok sorába tartozik. Ezen a bajon kellene — mert lehet — valahogy segíteni.

SZÜRET.

Hogy valamikor igen vidám multság lehetett a szüret, azt bizonyítja a magyar embernek — bizonyos dolog sikerülte esetén használt ez a kiszólása:

— Akkor szüret!

Megengedjük, hogy a hol most is megtartják a szüretet, ott most is vidám multság az. A kora őszi verőfényben, az aranylevelű tőkék közt sürgő-forgó szedők, a kik rendesen fiatal lányok; a prés körül foglalkozkodó férfiak, s a meghívott vendégek egyszerre zajosak, élénknek teszik a legszomorúbb homok-buckát is, hát még a hol szép kis prészáz büszkélkedik, s a verandán estefelé megjelenik Csicsa cigány elsőrendű bandája is!

Kedves a szemnek az a levelek közül kikan-dikáló sok fekete, meg aranyárga, érett fűt, s még kedvesebb tán, a ki leszedi, a mosolygó Juliska, Terka, meg Örszi! Mennyi vidám ötlet, tréfa, enyelgés kíséri a szőlőfűrtöt utolsó útjára: a tőkéitől a présig, a hol kegyetlen halált szenvedve, kisajtolta vére, mint édes must tölti meg a hordókat!

Hajh! hiszen kedves multság volt hajdanában a szüret, míg török-német el nem pusztította a kedvünket, a filloxera meg a szőlőt!

Most — ne tessék nevetni! — tán egész

Magyarországon a legtöbb szüret... Budapest-en esik meg! S nem is a határban, hanem bent a bérkaszányák közt, aszfalton és aszfalt mellett.

A főváros százféle árnyalatu, elnemzetietlenedett alsóbb néposztálya szeptember és október hónapok minden vasárnapján legalább 20—30 szüreti ünnepet rendez. Nem szüretet, csak szüreti ünnepet, s még ez a legnemzetibb valamennyi mulatsága körül, a mit a «szervezet» megenged neki.

Felöltöznek csikósoknak, juhásznak, szegény-legénynek, bokorugrók szoknyába és bársony pruszlikba, s a nagy szociáldemokraták — gummikerekű bérkocsin vonulnak a korcsma elé, a melynek tágas udvara át meg át van drótozva, hogy legyen hová fölakasztani a szőlőfűrtöket. A ki aztán levesz egyet, azt menyecske és leány-pandúrok kísérik Göre Gábor bíró úr elé, s Durbints sógor, ha kell, kisbírói botjával is bevasal a letartóztatott szőlőtulajdon egy fűrtért egy hatost!

Hogy aztán a szüreten Dréher-sört isznak, s zongora-verkli játszik, az már a fővárosi kozmopolita jelleghez tartozik. Sőt — állítólag — a legsikerültebb szüreti multságok a kőbányai serfőző udvarában esnek meg. Ez aztán az a bizonyos fából-vaskarika, a minek a magyar változata ez:

— Látott-e már kend vasból kükörösztfát?

— Azt nem, hanem lőszórból szalmakalapot már láttam!

ARAD 1849 SZEPTEMBER 30-ÁN.

Verőfényes szép nap volt. Szépségét még az aradi vár nyirkos kazamatáiban kinlódó 680 különböző rangú és korú magyar tiszt is dicsérte, kik közül sokan — nagyon sokan — a kötél vagy lópor és ólommal való halálra, legjobb esetben

SZÜRETELÉS. — Görö Lajos háttamaradt rajzából.

Kossuth Ferenc és gróf Apponyi Albert.

Bárány Dezső, gróf Andrássy Gyula és gróf Zichy Aladár.

A KOALÍCIÓ VÉZÉREI BÉCSBEN. (Szeptember 23-án a Bristol-szálló kapujában felvett pillanatképek.)

pedig 15—20 évig «nehéz vasban» töltendő vár-fogságra számítottak, a mint ezt a várban működő katonai bíróságnál augusztus 21-ike óta lefolyt érintkezésekből tisztán ki lehetett venni.

Nos, szeptember 30-án déli 12 órakor a vár udvarán az a hír terjedt el, hogy a szigorú fog-ságban tartott vasra vert tábornokokat halálra ítélték, s hogy az ítélet kihirdetése után, minden egyes tábornok zarkáját egy feszület mellé állított két égő fagygyertyával siralomházzá változtatták át.

A szomorú hírt mindenki annyival is inkább elhitte, miután Ormay Norbert ezredet, ki augusztus 15-ikén Haynau-nál önként jelentkezett, ez kihallgatás és bírói ítélet nélkül «brevi manu» felakasztatta.

Ebéd után — mely az napon, szeptember 30-án — jól emlékszem rá — savanyú bab-főzelék volt, — az egyik porkoláb, Schütz Károly — bécsi születésű — Rohonczy Lipót ezredes, a Károlyi-huszárok vitéz parancsnokának kérdésére röviden azt felelte: «Úgy van, mind a tizenegyet a jövő héten felkötik.»

A tizennegyedik tábornok Lenkey volt, ki a börtönben megörlött.

Lenkeyt a vérbíróság «in contumaciam» ítélte halálra, mivel vallatásánál a hozzá intézett kérdésekre nem felelt, hanem folyton nevetett vagy zokogott, mit Nedelkovich Euthym hadbíró tetetésnek tartva, Lenkey elítélését követelte. Lenkey kivégeztetését aztán valami okból elhalasztották s a hős tábornok rövid idő múlva börtönében meghalt.

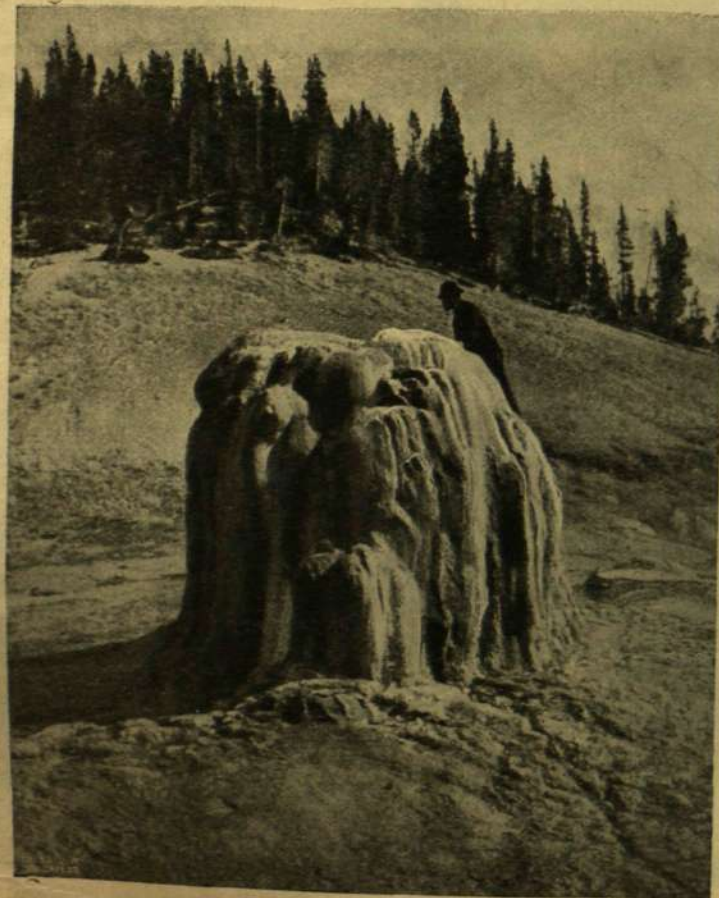
Miután a siralomházba kitett halálraitelt embert szokás szerint mindenki megnézheti, a tábornokok segédtisztjei főnökeiktől búcsúzni akartak, de a vár főlépcsőjén felállított Deutschmeister-ezredbeli őrszemek puskatusával kergették vissza a tiszteteket. Csupán Török Ignác tábornok segédtisztjének sikerült az első emeleten levő zarkákhoz eljutni, melyek egyikében a tábornoktól elbúcsúzott.

— Látss, — mondá Török tábornok, a lábára és kezére vert láncra mutatva — attól félnek, hogy megszököm. Még szegény Damjanichot is megvasalták, ez pedig törött lábára nem is tud állni. És most Isten önnel; ne sirjon, ez katonához nem illik! ...

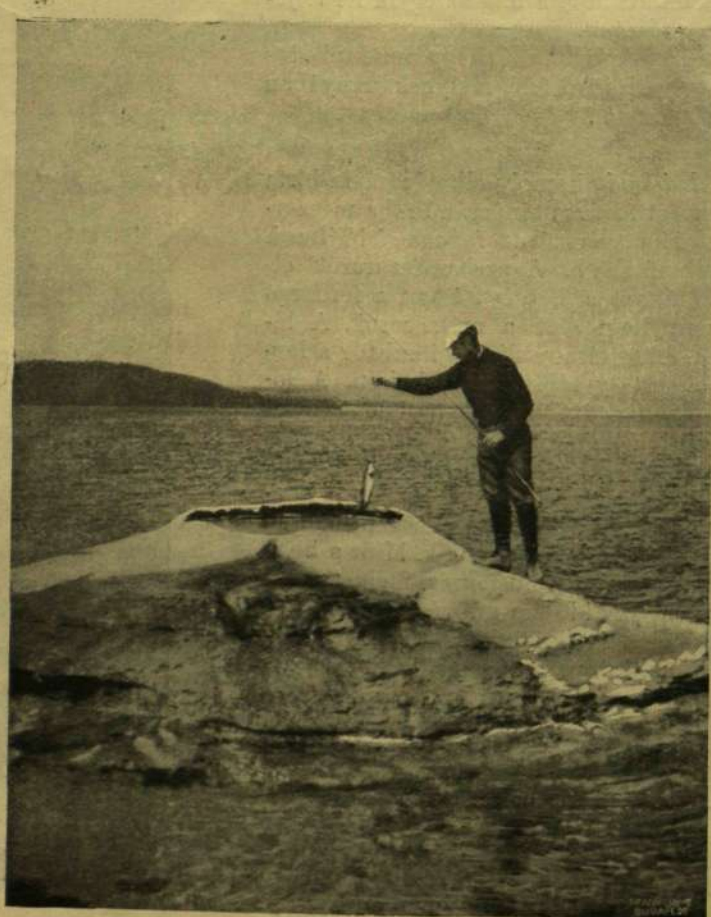
R. H.

A YELLOWSTONE-PARK GEJZIRJEL.

A művelt világ egyik legszebb s természeti csodáiban leggazdagabb területe az Egyesült-Államok híres szép nagy Yellowstone-Parkja, a mely a nagy köztársaság legegészibb s leggazdagabb vidékeinek közvetlen közelében, a Sziklás-hegységben (Rocky Mountains) fekszik s 160 négyzetmérföldre terjed ki. Valóságos világcsodája e hely, tájképi szépségeivel, természeti nevezetességeinek sokaságával. Szépségeit 1871 óta ismerik, de még azután is sokáig csak nagy nehézséggel volt bejárható; újabban azonban, mióta mellette víz el a Pacific-vasut, ezrével látogatják amerikaiak és európaiak. Természeti ritkaságok iránt érdeklődő ember, kutató természet-tudós nem mulaszthatja el megtekintését, ha Amerikába kerül. A kormány gondosan vigyáz is rá, nemzeti tulajdonnak jelentette ki, hogy megvédje az elpusztulástól s a nyereszkesedők kufarkodásától. A talaj vulkanikus, fensikjain tömördek melegforrás — több mint 7000 — van rajta, sűrű gőz és gázkömlések, fortyogó iszaphullámok, tiszta, meleg vízzel telt kerek medenczék. A működésben levő gejzírek — vizüket szökőkútként magásra lövellő melegforrások — száma 30-nál is több. Pedig a gejzir ritka tűnemény; a Földnek leginkább három helyén ismeretes: Izland szigetén, Új-Zélandban és a Yellowstone-Parkban.

EGY GEJZIR NYILÁSA, A MELEG VÍZBŐL LERAKÓDOTT KÖTÖMEGGEL.

HALFÖZÉS A FORRÓ VÍZZEL TELT KRÁTER-NYILÁSBAN.

A Yellowstone-Park gejzirjei lövellik legmagasabbra vizüket minden egyéb vidékénél, olyan is akad közöttük, mely 96 méter magasra szökik. A víz felszökése különböző időközökben történik, néha óránként, naponként, hetenként, havonként, de még ugyanazon gejzir felszökési időközé sem mindig egyforma. A víz felszökése földalatti dörgéssel kezdődik, aztán a víz a medence tetejéig emelkedik, forr és bugyog, míg végre gőzfelhőbe burkoltan hirtelen a levegőbe emelkedik a hatalmas vízszlop. Némelyik gejzir torkolatában a visszahulló vízben levő szerves anyagokból sziklaszerű halmazok rakódnak le, — érdekes ezek között a Magányos Csillag (Lone Star) nevű gejzir torkolata a Yellowstone-Parkban. Ugyanítt vannak a folyó medréből kiemelkedő kráterek, egykori vulkánok maradványai, melyekben állandóan forró víz bugyborékol. A kirándulók kedves mulatsága azután, hogy a folyó tiszta s kivált pisztrángban gazdag vízében halat fognak s ezt aztán a kráter-torok forró vizében főzik meg.

A KALÁBRIAI FÖLDRENGÉS.

Rég nem volt már Európában olyan pusztító földrengés, mint a mely szeptember 7-ikén s a következő napokon déli Olaszország szép félszigetén, Kaláabriában semmisített meg egész vidékeket és tömördek sok emberéletet. Még most sem vehették teljesen számba a romlás nagyságát s a halottak és sebesültek teljes számát. A földrengés oly rettenetes erővel jött, hogy a gyöngébb építési házakból az embereknek menekülni sem volt idejük. Négy falu tökéletesen megsemmisült s az áldozatok száma több ezerre megy. Legnagyobb a pusztulás a Monte Leone-i kerületben volt, de áttért Szicília északnyugati csücskére, Messzina közelébe is. A buja természeti, egészségtelen éghajlatáról már az ókorban is emlegetett tartományának alig van közege, a melyben több-kevesebb rombolást ne okozott volna a földrengés.

A szörnyű veszedelem hírére Viktor Emánuel király személyesen sietett a sorsujtotta vidékre, hogy vigasztalja és bátorítsa a lakosságot. Szeptember 10-ikén már ott járt s végig szemlélte a romokat, szóba állott a rokonok halálát, vagyonuk megsemmisülését sirató szegény emberekkel, intézkedett a segélyezés és mentés iránt s ha kellett, korholó szavát is hallatta az intézkedésben hanyag vagy ügyetlen hatósági közegek ellen. A kormány is derekasan hozzálatott a segítéshez s az egész országban, sőt külföldön is nagy arányú gyűjtés indult meg a szűkölködők javára. Abba azonban még sok idő eltelt, a míg a rémes természeti csapás nyomait mind eltakaríthatja az emberi munka és jótékonyosság.

BUDAPESTI ORSZÁGOS VÁSÁR.

A legtöbb fővárosi ember csak arról tudja meg, hogy országos vásár van Budapesten, ha vasárnap egész nap nyitva vannak a boltok. Többet azonban nem is igen tudnak a hajdanában oly híres sokadalomról, sokan még csak azt sem sejtik, merre és hol is tartják a vásárt, vagy mit árulnak benne? Igazi, valóságos vásár-e az, vagy csak a neve van meg?

KATONÁK MENTÉSI MUNKÁJA MONTELEONEBAN.

BEOMLOTT TEMPLOM PARGHELIÁBAN.

VIKTOR EMÁNUEL OLASZ KIRÁLY LÁTOGATÁSA EGY A FÖLDRENGÉS ÁLTAL SUJTOTT PALUBAN.

KÉPEK A KALÁBRIAI FÖLDRENGÉSRŐL.

Pedig hát csakugyan valóságos vásár még a «pesti» vásár, olyan, mint akár Szegeden, vagy Debreczenben s külső képe és egész mivolta alig változott száz esztendő óta. Ha a régi pesti nyárs-polgár egy kis időre szétnézhetne e mai világban, bizony nem ismerne rá a fővárosra, de ha csak a János fejvétel, vagy az Istvánnapi vásárra tekintene ki, azzal a tudattal térhetne vissza sirjába, hogy egy cseppet se fordult a világ kereké. Azon módon árulják a csizmát, kalapot, ládát, ágat, fazekat, szappant, mézeskalácsot, mint hajdanában, s dinnyés szekerekben, kupeczekben és nyelves kofákban sincs semmi hiányosság. A közeli falvak fejréselédje is mind megjelenik urastól, ijasztól, fiastól, pedig lehet, hogy csak egy kosár tojást hozott, venni meg egy darab szappannal, vagy egy marék mézes mogyoróval nem vesz egyebet. Hanem hát hiába: a vásár csak vásár, érdemes azért öthat mérföldet megtenni.

Hát még a lóvásár! Itt még a régi gémes kút is megvan. Kupecz és ló is van elég. S kupeczekben és lóban szerfelett nagy a változatosság. Vannak elegáns, urias kupeczek, kevésbé elegánsak sok fokozatban, vannak paraszt csiszárok és ezüst gombos sátoros cigányok. Amazok csak az olyan lovak iránt érdeklődnek, a melyek ára egy pár százason felül van, míg a cigányt, és alsóbb rendű szőrtarisznys csiszárt az vonzza ellenállhatatlan erővel, a melyiket 30—40 koronára tartanak, de aztán felényiért is ára szakad.

S csodálatos, hogy épen az ilyen paripákra hull a legtöbb dícséret. A Nagy Sándor Bukefalosza, a Muhamed Al Borákja, a Cid Babiesája bizonyára sok magasztalásban részesültek már századokon át versben és prózában, de mindez semmi ahhoz képest, a mennyivel egy-egy vajda a maga páratlan tulajdonságu lovát elhalmozza. Pedig csak 23 forintra tartja:

— Ilyen jószág nem volt még a gazdura kezén, de nem is lesz, fogadom azt az egyet! Nézz meg kelmed ennek elejét, hátulját, a lába járását. Nincs az a generális, a ki rá ne ülhetne. Hát még a vére! Micsoda vérű ló ez! Akár a hétfejű sárkány. Nem is tudom, nem siratom-e meg, ha eleresztem... De ha már egyszer kimondtam, hát csak hadd menjen... Hanem; egy lyukas krajczár nem sok, annyit sem engedek az árából. Nem én! Itt folyják ki mind a két szemem, ha csak egy garast is leengedek!

Ezen elszánt kijelentés dacára mégis csak meglágyul a cigány szíve s többször megszakított tárgyalás és tömördek tenyércsapkodás után nagylelkűen lemond a nemes állatról kemény tizenöt pengőért a gazdura javára, a kit aztán otthon majd világgá üldöz a felesége, mert kiderül, hogy a tűz-vérű sárkány a maga emberségéből felkelni se tud.

A LEÉGOTT FIUMEI HAJÓGYÁR EGYIK RÉSZLETE.

azonfelül tele van kehvel s a meglevő félszemére is farkas-hályog borul...

Azt mondja egy régi példaszó, hogy: «Rosz ló nélkül nincs vásár.»

No, hát kerül a «pesti» vásáron is rossz ló; tehát a vásár is igazi, hamisítatlan, régi fajta, a melynek megnézésére érdemes kitekinteni annak, a ki ilyesmit még nem látott.

KIJAVÍTOTT ORROK.

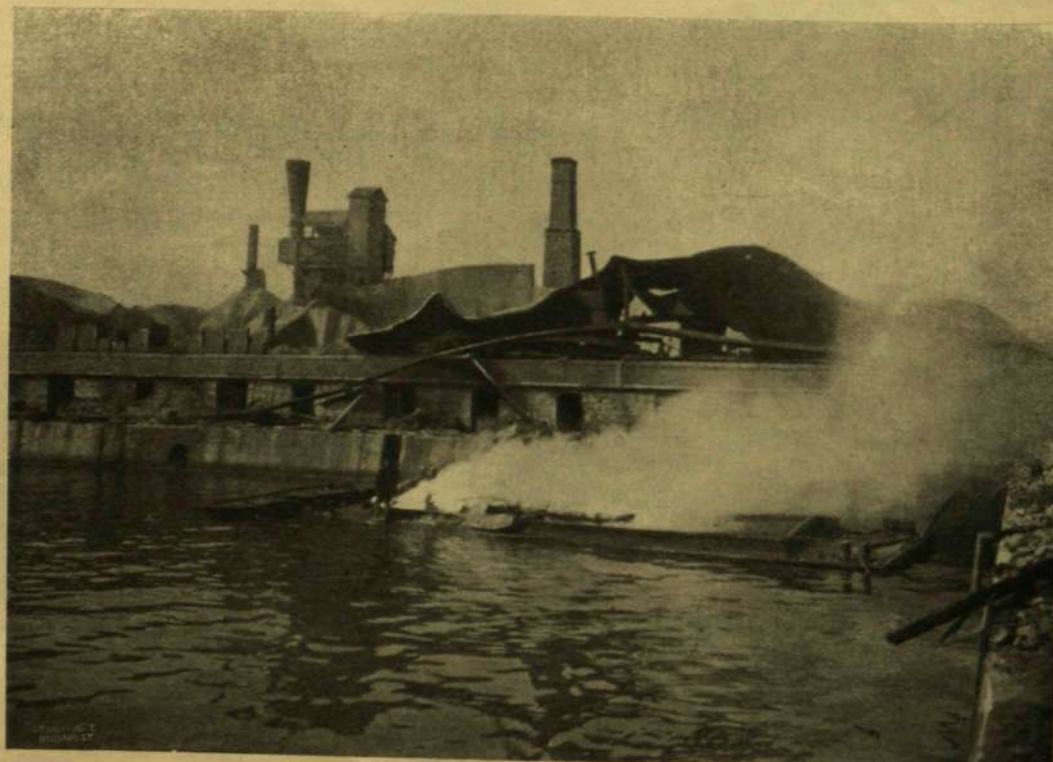
A nemes és elmás Cyrano ma már nem volna kénytelen lemondani szerelméről s párbajok százait vívni formátlan nagy orra miatt. Egyszerűen felülne a páris-berlini gyorsvonatra s a porosz fővárosban elmenne dr. Joseph Jacques sebész-orvoshoz, a ki illő díj lefizetése fejében megsabadítaná legnagyobb terhétől. Mert hogy a csunya orr nagy teher, azt keservesen tapasztalja Cyranóval együtt mindenki, a ki egész életét át tölteni kénytelen azt a sok nyílt és leplezett gúnyolódást, sőt sokszor anyagi és erkölcsi kárt, a melyet okoz.

Dr. Joseph azzal dicsekszik, hogy sebészi beavatkozással ki tudja javítani a csunya növési orrokat. Ha ez beválik, akkor a berlini orvos az emberiség jelentékeny részének jóltevőjévé válhatik. Hányan vannak, a kik csak azért nem léphetnek arra a pályára, a melyre hivatást éreznek, vagy nem érhetnek el rajta tehetségükhöz méltó sikert, mert nem engedi — az orruk. Nemcsak színészeiről vagy egyéb olyan emberről van itt szó, a kinél a testi szépség ügyeslővén a mestersége egyik kelléke, hanem számtalan más élet pályán dolgozókról is. Nem baj-e például az ügynököknek, ha valahova betér áru mintáival s az első benyomás, a melyet a vevőre tesz, az, hogy: milyen nevetséges orra van? Vagy mit érezhet a tanító, a ki ha először belép az iskolába, a gyermekek nem bírják elfojtani nevetésüket az orra miatt? Mennyivel nehezebb tekintélyt szereznie előttük, mint szerencsésebb orr-viszonyok közt élő kortársának! A máskülönben szép leány pedig, ha feltűnően csunya az orra, olyan, mint a bécán született Napoleon. Érzékenyebb természetű a sok gúnytól, mely tapintatlan és rossz indulatú emberek részéről éri, ideges lesz, elveszté önbizalmát, sőt emberkerülővé és melancholikussá is válhatik. Nem csupán hiúság, hanem a boldogulás kérdése is tehát, a min dr. Joseph segíteni akar. Eljárása a következő:

Mindenki tudja, hogy az ember orra a csont ornyeregbe támaszkodik, a mely a vége felé porcozógóvá lesz. Az orr két oldalát is ilyen, a végén porcogóvá váló csont foglalja be s az orrozimpákat is porcogó védli. Ez a váz több-kevesebb zsír- és kötőszövet-réteggel van bevonva s erre kerül még a bőr. Ha már most korrekturát kell végrehajtani az

orron, akkor vagy a megrövidítéséről lehet szó, vagy valami csontos kinövés eltávolításáról, esetleg az orrlukak megszükitéséről, az orra lerakódott zsírtömeg levágásáról, vagy végül az orr keskenyebbé tételéről az orrfalakon végzett operáció útján.

Dr. Joseph kezdetben azt a módszert követte, hogy felvágta az orr bőrét s az így hozzáférhetővé lett vázról levágta azt, a mit akart. A műtét révén így támadt sebet a legfinomabb tűvel pontosan bevarrta, úgy hogy nem maradt utána sebhely, legfeljebb egy vékony fehér vonal. Mostani eljárása szerint azonban még ez a nyoma sem marad meg a műtétnek. Körülbelül egy év óta dr. Joseph annyira tökéletesítette eljárását, hogy külön e célra készült műsereivel az orr üregét át tudja az elektelenítő részeket eltávolítani, a nélkül, hogy a külső bőrt megsértené. A műtét nagyon kényes és föltétlenül pontos számítását kíván, mert ha csak valamiképpel is többet vágna le a kelletténél az orról, az ismét el lesz éktelenítve s akkor már segíteni sem lehet rajta. A műtétet Joseph ma már narkózis nélkül végzi, csak helyileg érzésteleníti az operálandó helyet. A kezelés ritkán tart tovább két hétnél. S hogy mindez nem mese, azt a jeles orvos egy sereg arcképpel bizonyítja, a melyeken általa kezelt urak és hölgyek láthatók a kezelés előtt és után. Két pár ilyen képet mi is bemutatunk.

A LEÉGOTT LAZARUS-FÉLE HAJÓGYÁR FIUMÉBAN.

A kozmetika, felhasználva a modern orvostudomány s főleg a sebészet nagy vívmányait, lassankint majd még odajuthat, hogy a szépség is csak pénzkérdéssé lesz.

A MAROKKÓI SZULTÁN MINT MŰKEDVELŐ FÉNYKÉPÉSZ.

Mohammed próféta szigorúan megtiltotta híveinek bármily teremtetett lény ábrázolását. Allah nagy és hatalmas és az ő műveit ne akarja senki utánmozni, — mondá. Lefesteni, lerajzolni, szoborba mintázni tehát tilos az embert, állatot, de még a növényt is. Ezért áll a mohammedán épületek festői díszítése csupa össze-vissza font, kacskaringós vonásból, arabeszkből s ezért kénytelen az igazhitű szoborfaragó megerőltetni képzeletét, hogy mindelele soha nem látott csodaszörnyeket állíthasson a mecsetek, fejedelmi paloták kapui elé és oszlopcsarnokaiba.

De vajjon kiterjed-e a nagy próféta tilalma a fényképezésre is, a melyről az ő korában még nem is álmodtak? Magát a fényképezést természetesen nem tilthatta meg, de ha nem betű, hanem értelem szerint veszszük a tilalmat, bizonyos, hogy fényképező lencsével is csak utánozzuk Allah alkotásait, sőt sokkal inkább, mint ecsettel, vagy rajzoló szénrel. Hogy az igazhitű papok hogy intézik el ezt a kérdést, az az ő dolguk; a milyen ősi gyakorlatuk van a szörszállhasogató szócsevararásban, bizonyára megtalálják erre az alkalmas formulát. Mert valahogy csak el kell intézni az ügyet legalább a marokkói papoknak, mert különben meggyűlik a bajuk Abdul Aziz szultánnal, hatalmas urukkal. Ő Felsege ugyanis szenvedélyes műkedvelő fényképész. Az európai kultúrából nagyon megkedvelte mindazt, a mi játékszerű használható: a kerékpárt, két és három kerekűt, motorosát, a telefont, fonográfot, autómobil s mindenféle villamos gépet, — de legjobban mégis a fényképezést. Ebben olyan tökéletességre vitte, hogy fényképei megállják helyüket bármely amateur-fotográfiai kiállításon. Tömörked mindenféle szerkezetű gépjé, jobbnál-jobb lencséje van, sőt olyan nagy szakértelmet és gondot kívánó eljárásoktól sem riad vissza, mint a kinematográfiai főlvételek és színes fényképek készítése. S nem éri be a főlvételekkel, mint a nagyúri műkedvelők szokták, hanem maga végzi mindazt a pepecselést is, a mivel az előhívás, fixírozás, a lemez kezelése s a koproizás jár.

Ezt a kedvtelését még csak megegyeztetethi valahogy a muzulmán törvényekkel, de aligha oldhatja fel a legtudósabb ulema is az alól a büne alól, hogy lefotografálja, illetőleg állandóan fotografálja hárome hölgyeit. Ha az ember elgondolja, mily nehéz avatatlan szemnek behatolni a hárem magányába, — fogalma lehet arról, mit jelent az, hogy egy szultán

ALKUDOZÁS.

maga fényképezi le hölgyeit s a fényképekkel hitetlen gyaurokat ajándékoz meg, a kik nyilvánosságra hozzák, oly hallatlan szakítás ez a muzulmán hit törvényeivel és hagyományával, a milyenre eddig igazhitű uralkodó részéről nem volt még példa. Nekünk persze kapóra jönnek ezek a fényképek, mint a rejtelmes hárem-élet érdekes dokumentumai, a melyeket eddig még nem láttunk, — de vajjon mit szól hozzá Marokkó igazhitű népe, mely még a töröknél is merevebben ragaszkodik ősi hagyományaihoz? Nincs-e a szultán efféle kedvteléseinek is része abban az általános elégtelenségben, mely annyi lázadásban tört ki már s nem bír elcsendesülni?

A szultán azonban vígan fotografál. Népe önmagát emésztí belviszályokkal, az európai hatalmak majd ököre mennek, hogy ki biztosítsa magának a jövőre a marokkói prédát és a szultán — fotografál.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Akadémiai kiadványok. Az Akadémia nyelvtudományi bizottsága új tudományos vállalatot indított meg Petz Gedeon szerkesztése alatt, melyben a magyarországi német nyelvjárásokat tudományosan feldolgozó tanulmányokat ad ki. Ennek a vállalatnak nemzeti szempontból is megvan a maga jelentősége. Nekünk magyaroknak, ha erősíteni akarjuk nemzetünk vezető szerepét a nemzetiségek fölött, arra kell igyekeznünk, hogy a mi tudományos munka akad az országban, akár történetben, akár ethnografiában, akár nyelvtudományban vagy egyéb tudományban, mi magunk végezzük el s ne bizzuk sem a külföld kutatóira, sem a nemzetünk ellen elfogult, ellenséges indulatú nemzetiségiekre. Nemcsak a politikában, hanem a művelődés minden ágában is a magyar legyen az úr az ország egész területén. Az Akadémia évtizedek óta sokat áldozott és áldoz folyvást a magyar nyelvtudományi kutatásra, ennek nem is szabad soha megakadnia, de most már a haza egyéb népeire is gondot fordíthat. Annnyival is inkább, mert a magyar nyelv kölcsönzavaira vonatkozó kutatásnak okvetlen szüksége van a magyarországi nem magyar nyelvjárások pontos és hiteles ismeretére. Az új vállalatban eddig két füzet jelent meg, az egyikben az alsó-meczenzéfi német nyelvjárást ismerteti dr. Gedeon Alajos, a másikban Lindenschmidt Mihály szól a verbászi német nyelvjárás alakjáról. Az előbbi füzet ára 1 korona 50 fillér, az utóbbi 90 fillér.

Thallóczy Lajosnak «Mantovai követjárás Budán» című értekezését is az Akadémia adta ki. A széles körű tájékozottsággal, ritka elmével s érdekes előadásban irt jeles munka azt az öt levelet elemzi, melyeket 1395-ben Paulus Armaninis követ irt urának, Gonzaga Ferencnek, Mantova urának Zsigmond magyar király udvarából. A leveleket történetírónk már eddig is többször felhasználta, de teljes szövegük még nem jelent meg, méltatásukra, elemzésükre pedig senki sem vállalkozott. Thallóczy értekezése igen érdekesen fejtegeti a levelek tartalmát, kifejti belőlük a Zsigmond korabeli történetünkre igen jellemző adatokat s a végén közli magunknak a leveleknek pontos szövegét. A füzet ára két korona.

A «Nyelvtudományi Közlemények» most meg-

AZ ITATÓ KÖRÜL.

egy-egy öletes megjegyzésben, egy-egy jó képben, vagy élénken megrajzolt jelenetben. Ezek arra nyujtanak reményt, hogy talán lehet még alkalmunk valahol több élvezettel olvasni újabb munkáit. A kötet a «Brassói Lapok» nyomdájában jelent meg, sajtóhibákban kelletlenül gazdagabb kiállításban. Ára 2 korona.

A Király-színházban szeptember 22-ikén két-százötvenedik előadását érte meg a «János vitéz» című daljáték. Magyar színpadon még annyiszor nem adtak színművet. A közönség méltányolta is a főszereplő Fedák Sári vidámságát, leleményes és vonzó játékát, és szép ezüst vázában adták át neki a megérdemelt virágokat. A daljáték új vonzó ereje most az, hogy Fedák Sári szerepet változtatott benne. Míg eddig János vitézt játszotta, most e szerepét Horváth Kálmánnak adta át és Iluskát játsza. A művész eleve és eredetisége újra együtt tartja a darabnak eddigi közönségét.

MI UJSÁG?

Zajos és véres esték az utcán. A fővárosnak most szomorú estéi vannak, sajtóságos tüntetésekkel. Ebben az országos izgatottságban keletkezett egy külön izgatottság, hogy sértégesse a közérzést, és mérges jelszavakkal ingerelje a megbántott hazafiságot. A főváros munkásainak tömegében az általános titkos szavazati jog jelszava olyan harcai lármává lett már, melylyel agyon akarnak hallgattatni minden nemzeti óhaját hangoztatását, s a melyet felkapott a közbiztonságot veszélyeztető csöcselék is, s immár több este elállja az utcákat, törzűz és vérengzik. Mióta szeptember 15-ikén a tenzéri munkás nép a parlament elé vonult a leg-

CZIGÁNYOK A VÁSÁRON.

A BUDAPESTI LÓVÁSÁRTÉRRŐL. — Belier Rezső felvétele.

JAVÍTÁS ELŐTT.

JAVÍTÁS UTÁN.

nagyobb rendben, azóta oly elemek, melyek csak akkor jönnek számításba, ha verekedni és rombolni kell, estenkint a «Marseillaise» hangjai mellett a nemzetközi elfajulás szilajságával gyalázzák közéletünk jeleit, és gúnyolják a hazafias érzést. Az utcasarkokon lázító vörös plakátok fenyegetőznek a lázítók tüntetésére az elvtársakat a «burzsoá és a koalíció» ellen. Szeptember 25-ikén este, mikor a polgárság megilletődéssel adott kifejezést tiszteletének azon férfiak iránt, kik a nemzet kívánságaival hiába járultak a trón elé, — egy lármás tömeg botokkal, szittokkal támadta meg a polgárokat és az ifjúságot. A nemzeti zászlókat is el akarta ragadni, egyet hatalmába is ejtett, és összetépte, meggyalázta. Szeptember 27-ikén este ugyanazon helyen, a hol a politika vezetői tanácskoznak szoktak, a Teréz-kürti függetlenségi pártkör előtt, még szomorubb és most már véres események fordultak elő. A nemzetközi szocialisták úgy tudták, hogy fáklyámenetet készült. Nagy tömegben gyülekeztek a Royal-szálloda elé. A fáklyámenetet azonban későbbi napra tűzték ki. Ekkor a Mensa Akadémiába telefonoztak, a hol minden este van együtt vagy ötven egyetemi ifju. Ezeknek azt üzenték, hogy hazafias tüntetés van, siessenek. Mikor aztán egy csapat ifju megjelent, rájuk támadtak, Kő, bot, vasdorong, kés, sőt revolver is dolgozott. Az ablakokat, lámpákat összetörték, a hol csak lehetett, kávéházakba, sörházakba berontottak. A rendőrség nagy későn szétverte ugyan a lázangókat, de azok ismét összegyülekeztek és újra verekedtek. A sebesültek száma, a kik orvosi segítségre szorultak, ötven körül van, többnyire munkások és gyerekek, kiket a rendőrök sebesítettek meg. Egy műegyetemi tanulóknak átszurta valaki a tüdejét és halálos sebbel szállították el. A kés nagyban szerepelt. És az alatt a Marseillais-t énekeltek, — soha még ilyen méltatlan alkalomkor a szabadság dalát, mint most esténként. A szeptember 27-iki véres este rendkívüli fölháborodással töltött el mindenkit, és az amúgy is nagy ekkesedés egész lázá lett e tüntetésekkel.

Attila sírja. Szentestől érdekes kérdést intézett a Nemzeti Múzeumhoz Csallány Gábor, a ki azt jelentette, hogy egy ott kiasott hun sírban levő csontról készült tárgyról *Attila* nevet véli leolvasni. A főlásott szatizenként hun sírban egy csontrágon runákat talált. A runás fölírat e csontrágon öt betűből áll, melyből három betű értelmét megállapította. E szerint az első és az utolsó betű *a*, az utolsóelőtti betű *i*, míg a másik két betű közül az egyik a *t* betűhöz, a másik az *i* betűhöz hasonlatos, úgy hogy ha ez való, akkor *Atila* olvasható a csontrágon. A fontos fölfedezésről, a fölírat hű másolatának kapcsán, Csallány Gábor azonnal értesítette a Nemzeti Múzeum régiségtárának osztályigazgatóját, Hampel József dr.-t, kérve, hogy a fölíratot szintén tanulmányozza és megfejtéséről értesítse.

Dr. Csapodi István kitüntetés. Dr. Csapodi István budapesti tudományegyetemi címzetes rendkívüli tanárnak, ki az irodalom terén is nevet szerzett az orvosi tudományra és főleg szemészetre vonatkozó jó magyarsággal írt munkáival, a király magyar nemességét adományozott «fejéregyházi» predikátummal. Szakmívelői az iskolaorvosi renddel és szemgyógyítással foglalkoznak, de az orvosi mű-

JAVÍTÁS ELŐTT.

JAVÍTÁS UTÁN.

KLJAVÍTOTT ORRÓK.

nem megfestés után adja vissza, de vegyi összetételénél fogva annak eredeti színét adja vissza.

Hogy a ló ereje milyen rohamosan fogja megerősített munka mellett, minden ló tulajdonosa előtt ismeretes. Az inak megerősítése leggyakrabban csak a túlerőltetés káros következménye. A lóvak kiváló erőfejlesztése, és rendszeres munka képessége csak a Kwizda-féle cs. és kir. kizárólagosan szabadalmazott Restitutio-fluid rendszeres alkalmazása által érhető el. Ezen szer kitűnően beválik, serkenti a lovat munkabírásra, s képesíti a legnagyobb erőfejlesztésre.

HALÁLOZÁSOK

LÓSKAY BEKÉNY, a ciszterci-rend szerzetese, aranyismis pap, volt 48-as honvéddandár, szízlühűs következtében életének 78-ik évében hirtelen meghalt szeptember 21-ikén. Mint művelődéstörténeti író érdemes munkásságot végzett. Pápan született 1828 február 29-ikén. Szülővárosában és Székesfehérvárott, Budán elvégezvén iskoláit, 1848-ban honvédek csapott föl. Világos után sok zaklatást kellett szenvednie, míg végre a ciszterci-rendben talált menedéket. Tanított Egerben, Székesfehérvárott és Pécsen, de folyton rendőri felügyelet alatt. Megunván e folytonos felügyeletet, plebániát kért apátjától és a nagyfalvai (Vas megye) plebánia kormányzója lett. Irodalmi munkásságából a vitéz papnak említünk meg «A magyar nyelv, irodalom és műveltség története a mohácsi vészig» című munkáját, mely két kiadásban ismeretes. Az öreg papot, ki a hatvanas években oly hazafias szeretettel oktatta tanítványait, mind a rendjéhez, mind világi tisztelőihez tartozók kegyeletos érzéssel kísérték örök nyugó helyéhez.

BARNADO THOMAS JOHN, a nagy emberbarát, a kinek szeptember 22-én történt halála egész Nagy-Britániában mély megilletődést keltett, 60 esztendőskorában végezte jótékony életét. A londoni szegény nyomorultaknak, főképp elzúllott gyermekeknek állította az első menedékhelyeket, a minőket most már az egész világon szerveznek. Az elhagyott gyermekvédelem szent ügyére ez az angol hívta föl leghathatósabban a társadalom figyelmét. Nem vagyoni, hanem ernyedetlen lelkesedéssel szervezte a gyermekek menedékhelyét London külvárosában és ma már nyolcvanhat intézet oltalmazza a szegény gyermekeket, és az angol gyarmatokon a nemes emberbarátnak jótékony szeretetében egymás után alakulnak a gyermekek otthonai. Az elhagyott gyermekek védelmének első társadalmi intézkedését Bernardo orvos tudta oly formába foglalni, hogy az egész világot követésre bírta. Emlékét nemcsak hazája ünnepli.

Elhunytak még a közelebbi napokban: Nemesorosi OSVALD SÁNDOR nyug. kuriai bíró, egyik érdemes és kiváló tagja a magyar bírói karnak, a ki pályáját még a vármegyei törvényszéknél kezdte, 1863-ban lett táblai bíró, kilencz évvel ezután semmitőszéki bíró, 1881-ben pedig tagja lett a legfelsőbb kegyelmi tanácsnak. 1892-ben vonult nyugalmába s akkor a király a Lipót-rend nagykeresztjével tüntette ki, 79 éves korában Budapesten. — SCHUBINA ISTVÁN, a nagy-kállói állami gimnázium volt igazgatója, Nagy-kálló város díszpolgára, 68 éves korában Nagy-kállóban. Negyvenhárom

A MAROKKÓI SZULTÁN FÉNYKÉPEI HÁREMHÖLGYEIRŐL.

évig működött a tanári pályán. — **HEBLING FERENCZ** államvasuti felügyelő, a koronás arany érdemkereszt tulajdonosa meghalt Szegeden, 62 esztendőskorában. — **MARIÁSSY FERENCZ** földbirtokos, Lőcsén. A temetésen jelen voltak Berzeviczy Albert dr. volt közoktatásügyi miniszter, gróf Csáky Vidor és Szepesmegye minden részéből az intelligencia. — **KEREKES AURÉL** nyug. aljárásbíró és királyi közjegyző-helyettes Miskolcon. — **BIEDELMANN OTTÓ** lovag, 53 éves korában Kaposváron. — **MORELLI FERENCZ**, a földművelési minisztérium mintapinczéjének igazgatója, Morelli Gusztáv iparművészeti tanár fiúve, Budapesten. — **SZURKÓ JÁNOS** államvasuti főellenőr, 57 éves korában Budapesten.

IDŐSB. KÖMÖCZY JÓZSEFNÉ, szül. Albert Anna, 76 éves korában Kolozsváron. — **ÖZV. TOSCH NÁNDOR** szül. Frankl Franciska Győrött 66 esztendőskorában. — **ÖZV. PODHORÁSZKY BELÁNÉ**, szül. Krompachi Gundelfingen Petronella 70-dik évében Pozsonyban. — **HOFFMANN NÁNDOR**, szül. Thiemicke Vilma 48 éves korában Budapesten. — **SZENDRŐDY ÉLKA**, özv. Szendrődy Szilárdné, szül. Vimmersperg Irma báróné 18 éves leánya, Pécsen. — **ÖZV. FARKAS SÁNDORNÉ** szül. Veress Róza Kunmadarason 59 esztendőskorában. — **TURCSÁNYI**

MARGIT tanítóképző intézeti növendék, Turcsányi Géza Schönborn-uradalmi gazdatiszt és neje, vöröskői Dankó Margit leánya, 18-ik évében Munkácsen.

Szerkesztői üzenetek

Megálljatok. Egy kis fiatalos hangulatot kívánunk belőle, a mi némi reményt kelthet a szerző iránt. Hogy a reményből lesz-e valóság, azt majd az idő dönti el.

Öröz szemek. Kissé naiv, formában, tartalomban kezdetleges kis vers, költői lélekkel fakadt, de nem költő írta.

A mi hársfánk. Elmúlás. Őszszel. A versek nem ütik meg azt az irodalmi színvonalat, melyért lapunkat szerzőjük levelében oly lekötözött módon dicséri s ezért sajnálattunkra nem közölhetjük.

Utavaló. A vers nem jó, alig van értelme, — egyéb kritikát nem is lehet róla mondani.

Vágy. Egy leányhoz. Szerződés. Ábrándozó hajlammal ember munkái, a kinek azonban nincs meg az a költői ereje, a mely nélkül jó verset írni nem lehet.

Vallomás és búcsú. Petőfi szelleméhez stb. Ezek is olyan zavaros, értelmetlen dolgok, mint a legutóbbi küldeménye.

Quargli.

Az első olaszai gépjármű-szájgyár, mely 1839. évben alapított, ajánl saját gyártmányából egy postai küldeményt bérmentre és utánvétel 3 K 70 fillért. Nagyobb megrendeléseknél a legelőnyösebb árak.

JOSEF MEIXNER, Olmütz, Böhmen, 10831

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

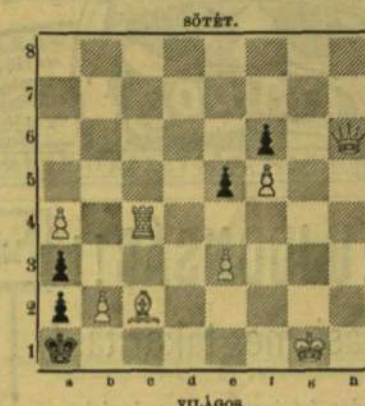
5 forintért szétküld utánvétel mellett az Orsz. Postóáruház Budapest, Rottenbiller-u. 4B. I. emelet. egy férfiföltönyre 3 méter finom fekete, sötétkék, szürke vagy barna angol gyapjuszövetet.

fényképezet sötétkamra nélkül. 1905-1906. évi árjegyzék ép most jelent meg!

KODAK Ltd. WIEN, I., GRABEN 29. szám.

SAKKJÁTÉK.

2452 számú feladvány. Herland S.-tól.

VILÁGOS.

Világos indít a negyedik lépésre matot mond.

A 2438. számú feladvány megfejtése Holstein R.-tól.

Világos	Sötét	Világos	a.	Sötét
1. Bd3-d2	Ke5-f4 (a)	1. ...	Fe8-t. sz. (b)	
2. Bd2-e2	Kf4-g3	2. Hg5-f7	Ke5-f4	
3. Hd6-f5 mat.		3. Bd2-d3 mat.		

Világos b. Sötét.

1. ... Hg5-e6 stb. 7-16

Helyesen fejtették meg: Budapest: K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Csongorban: Németh Péter. — Bakony-Szentlászlón: Szabó János. — Fákerten: Kintzig Róbert. — Kecskeméten: Balogh Dénes. — A pesti sakk-kör.

KÉPTALÁNY.

A 36-dik számban megjelent képtalány megfejtése: Megbocsátás a legszebb erőny.

Felolós szerkesztő: Holtsy Pál.

Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Kaplony-utca 9. Kiadóhivatal: Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

A legjobb és legtökéletesebb mégis csak a

Sunlight Szappan

A legdrágább szövetet is bátran moshatja SUNLIGHT-SZAPPAN-nal, és ha azonfelül még a SUNLIGHT-mosást le alkalmazza, úgy az eredmény bámulatba ejti majd. A SUNLIGHT-SZAPPAN tökéletesen tisztá szappan és az ember minden pótszert megtakarít.

Mindenütt kapható; Beszerzési források jegyzékével, ingyen mintával együtt, kíváncsra a helyi képviselő: DIAMANT B. N., VI. Király utca 98b szolgái.

Budapesti Takarékpénztár és Országos Zalogkölcson Részv. társ.

Irodái: VI., ker., Andrassy-ut 5 (ajándék házában).

Befizetett részvénytőke 10 millió korona. Elfogad betéteket 4%-os kamatozással, a 40%-os betétkamat-adóval az utánvétel fizet. Lejáróidat váltókai, előlegeket nyújt értékpapírokra. Magyar kir. osztályosjegyek felármentő-helye IV., Ferenciek-tere 2. Kézi zalog-üzlet: IV., Károlyi-körút 18., IV., Ferenciek-tere és Irányi-utca sarkán, VII., Király-utca 57., VIII., József-körút 2., Üllői-út 6. sz. 10831

KODAK

Tessék az összes árusítókna! 1905. évi árjegyzéket kérni. 10851

FEJFÁJÁS ELLEN
FELPERCZ
ALATT HAT

ANTIDOL

KAPHATÓ MINDEN GYÓGYSZERTÁRBAN!

!!UJDONSÁG!!

Oriási megtakarítás!

Minden háziasszony egy kísérlet után állandóan használja a

PACIFIC
száraztozás-
lisztkészítményt.

Tyúktajás felhasználásával
gyártja:

Strobentz Testvérek
gyár részvénytársaság
Budapest, IX., Üllői-út 89.

A „PACIFIC” tojásliszt teljesen tisztát;
sült és főtt tészták, úgyszintén cukor-
részletek és fagylaltok ké-
szítésénél kitűnően használható és
teljesen pótolja a sütésnél és főzés-
nél a tojás sárgáját. Négyeszer ol-
csóbb, mint a tojás, nem romlik és
ennél fogva mindig készletben tart-
ható minden háztartásban.

A következő csomagolásokban van
forgalomban a Pacific:

100 gramm ára 2 kor. 40 fillér
(160 tojás sárgáját helyettesíti).

50 gramm ára 1 kor. 20 fillér
(80 tojás sárgáját helyettesíti).

25 gramm ára — kor. 60 fillér
(40 tojás sárgáját helyettesíti).

4 gramm ára levélben 10 fillér
(6 tojás sárgáját helyettesíti).

Kapható minden nagyobb
fűszer- és csemegeüzletben.

Hogy karcsuvá lehessünk

PILULES APOLLO

a nélkül, hogy szélességünknek ártalmára volna, hasz-
náljuk a „PILULES APOLLO”
melyek tengeri növények alapján vannak előállítva és
bármely gyengékeség rövid idő alatt csatlakoztat
alább tülsége embóipont és hirtelen a kör-
testüleg gyógyulást mind a jobbnál. Ez a tüka
minden elegáns hölgynek, ki nyúlónk és fiatalos
alakját meg akarja őrizni. Egy doboz ára utasítás-
nal K 6-45 bérmentve, utasítással K 6-75 J. Ratlo,
gyógysz. 5 Passagere Verdou, Paris (IX).
Baktár Ausztria-Magyarország részére Budapest Török
József, gyógyszerész, Király-utca 12. 11019

Serravallo

CHINA-BOR VASSAL
erősítőszert gyengélkedők, vöröszegények és
lábbadozók számára. Étvágygerjesztő, ideg-
erősítő és vérjavító szer. 10852

Kiadó: Dr. Több mint 3500 orvosi vélemény.
J. SERRAVALLO, Trieste-Barcola.
Vásárolható a gyógyszerárakban feltüntetett árakban
K 2.00, egész literes üvegekben K 4.80.

Szesz-lámpák, Légszesz- és vil-
Petroleum- lamos csillárok,
főző- és fűtő- Petroleum-
kályhák lámpák
Szalon-Petroleum
Csász. és kir. szabad. gyár világítási eszközökről.
BRÜNNER TESTVÉREK
Budapest, IV., Koronaherczeg-utca 3.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Magyaroszágon 12254/55 és Ausztriában 3569.
szám alatt törvényesen védve.

A világhírű 140 cm. széles vízmentes

tükör-posztó

kizárólagos egyedüli elárúsító helye:

WEINER MÁTYÁS

női divat áruháza

Budapest, Andrassy-ut 3. sz.

Kizárólagos eladási jog!

A tükör-posztó csak akkor valódi, ha annak min-
den méterében a „Tükör-posztó” (Ausztria
és Németországba való szállítással a „Spiegel-
tuch”) jelző mint védjegy van beszőve. —
Legjobb és legsebezhetőbb női kosztümökre. Kap-
ható minden színárnyalatban. — Minták a tükör-
posztóból, valamint az összes őszi és téli szövet-
újdonságokból kívánatra ingyen és bérmentve
küldetnek.

Hirdetmény.

Az alább megnevezett állomásokban elhelyezett cs. és kir. közös hadseregbeli csapatok élelem-
szükségleteinek biztosítása iránt.

A tárgyalás tartatik														Készvételési határidő	
mely napon	mely állomáson és hivatalban	mely állomás számára	a jelenleg ahhoz tartozó helyiségekkel	mely csapat számára	mely időtartamra		A következő katonai élelemszükségletekre nézve						kenyér	takarmányra	
					metől	meddig	naponként circa		vagy egészben		vadium				
							kenyér	zab	rozs	zab	a következő cikkek				
											840 grammal	4200 adag			metermázsza
1905. évi október hó 16-án, délelőtt 10 órakor		Cs. és kir. élelmiszeri raktár Pozsonyban, Mária Terézia-ut 2. sz.		Trencsén		—		1. Helyőrségi csapatok, intézetek és a cs. és kir. elszigetelt közös hadsereg számára.						Minden ötödik nap előlegesen. Nyár folyamán a kenyér esetleg rövidebb, mint 5 napi határidőben átadandó.	
1905. október 18-án, délelőtt 10 órakor		Cs. és kir. katonai élelmiszeri raktár Komáromban		Nagyszombat		—		794 28 2100 430 1800 300							
1905. október 24-én, délelőtt 10 órakor		Cs. és kir. katonai élelmiszeri raktár Sopronban		Bazin		Modor v. Czajla		151 145 400 2220 300 1500							
				Somorja		—		350 192 930 2960 600 2000							
				Nezsider		—		443 449 1180 6880 800 4500							
				Szt.-György		Szöllős v. Réce		148 147 390 2250 300 1500							
				Trencsén-Teplitz		—		81 — 110 — 100 —							
				Pöstyén		—		72 — 90 — 100 —							
				Esztergom		—		1136 34 3010 520 2800 360							
				Győr Szabadhegygyel		Abda-Börös		1846 369 4892 5656 4400 3660							
				Hajmáskér		Felső Ballapuszta		80 — 212 — 250 —							
				Nagy-Kanizsa		Kis-Kanizsa		391 16 1102 240 900 200							
				Kőszeg		—		535 166 1400 2510 1200 1800							
				Kismarton		—		90 — 235 — 200 —							
				Trencsén		—		2. Azonkívül kiszolgáltatandó a kikötött szállítási árakért: a fegyvergyakorlatra bevonult szabadságolt, tartalékos, póttartalékosoknak és honvédeknek szükséglete.							
				Somorja		—		70000 — — — — —							
				Esztergom		—		1600 — — — — —							
				Győr Szabadhegygyel		—		20000 — — — — —							
				Nagy-Kanizsa		—		30000 10000 — — — —							
				Minden fentebbi állomásban		—		500 — — — — —							
								3. Az átvonulásra való élelmi cikkek szükséglete a feltételi füzet IV. pontja értelmében határozottatik meg.							
								4. A csapatösszpontosítások szükséglete a szállítási füzet III. pontja szerint igazodik.							

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE.

Alapítva 1847.

Brausweller János
Szeged, Cs. és kir. főutalója
szab. chronometer- és műórák, főtárlója
a remontoir ingóóráknak
stb. stb.

ÓRAK, EKSZEREK 10-évi jótállással
RÉSZLETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltetnek.

150
frt.

2 frt. Roskopf-órák
plombával.

Nikkel vagy acél Roskopf-
rendszert — frt. 1.50
Roscopf-strapaz-óra
plombával — frt. 2.—
Duplafedelű — frt. 3.40
Arany-dobles (arany-
hoz hasonló) — frt. 3.50
Val ezüst egyfed. — frt. 3.—
Duplafedelű — frt. 4.—
3 erős fedél — frt. 5.—
Eredeti vasutó-Roscopf
(nem rendsz.) frt. 3.50
Fenti órák a szűz Mária,
magyar korona, szántó
földmívelés vagy 10 dom-
borművű képével 10 krral
drágábbak.

Kakuk-óra frt 2.50

Zenélő
ingaóra

71 cm. magas, önmaga-
tól a legsebezhetőbb dalok,
keringőket és indulókat
játssza — frt. 6.—
Zene nélkül — frt. 4.—
Ötödével — frt. 4.50
Toronyóraival frt. 5.—
Ezüst-órák nik-
kelből — frt. 1.—
Dupla haranggal frt. 2.—
Zenélő művel — frt. 4.25
Kakuk-órák — frt. 3.40
Kerek konyhaórák frt. 2.—

Ezüst-óra 1 frt.

éjjel világító frt 1.58
Dupla haranggal 2.—

Valódi ezüst
Remontoir-óra

cs. és kir. fémjelzéssel
urak, hölgyek és nők
résztve.

Egyfedélű — frt. 3.—
Duplafedelű — frt. 4.—
Aranyezüst — frt. 5.—
Három erős fedél — frt. 6.—
Ezüst páncéllanc frt.—90
14 kar. arany 8 frtől felj.
14 kar. arany 10 frtől felj.
14 kar. arany 12 frtől felj.
1 frt. 20 krról feljebb.
14 karos aranygyűrűk
kővel 1 frt. 80 krról felj.

5.
frt.

Három évi írásbeli jótállás. Meg nem felelőért pénzvisszaküldés. Szétküldés csak utánvétellel.

A cs. kir. államhivatalnokok szállítója. — Alapítva 1840. — Kérjen nagy árjegyzéket ezer káppal ingyen és bérmentve.

Észrevétel.

A) A tartalék-készlet harmincnapig, az egész állományra számított folyó szükséglet mennyiségében iratik elő. Örlési akadályoknál a hadtest-hadbiztosság kivételesen megengedi a bérletnek, hogy az 5-10 napi liszt-szükséglet egyenértékűt ideiglenesen liszt helyett kenyérnek való gabona alakjában tartsa készletben.

B) Azon ajánlatnyerő, a ki Tencsénben a kenyeret szállítja, köteles esetleg a tencsén-telepítési cs. és kir. katonafürdő-intézet legénységének körülbelül 80 adagnyi napi kenyérszükségletét az 1906-iki fűrdőidény alatt a haszonbéri áron Tencsénben előállítani.

C) A cs. és kir. hadsereg katonai közigazgatása határozottan fentartja magának a netán rendelkezésre álló saját készleteit a szerződési időszakon át használatba vétetni. A hadseregigazgatás azonban fentartja magának vagy az egész, avagy csak egy részét a kiírt szükségletnek bérlet útján kiadni.

D) Minden állomáson köteles a bérlet a takarmány adag javítása által a folyó szükséglet és azonnal tartandó negyed részen fölül eredő többletet az elfogadott árért kiszolgáltatni.

E) A kenyér mindig a szükségleti állomáson előállítandó, a hol egyszerűsind a rozsliszt tartalékkészlete is elhelyezendő.

F) A bérlet köteles zabraktárban a próbarostálásra teljesen alkalmas és jó állapotban lévő szelvést tartani.

G) Építő köteles a szállító Tencsén, Győr (Szabadhegy), Esztergom és Nezsider állomásokban, valamint ezeknek körökörül 15 km-nyi távolságban lévő mellékállomásaiban a szükséges cikkeket a gyaloghadosztályig, illetőleg lovas-eredig való csapatösszpontositásoknál a szállítási árakért kiszolgáltatni. Ezen társállomások Nezsiderre nézve a következők: Parndorf, Nyulas, Vedeny, Gálos. Győre nézve: Szt. Iván, Péter, Pusztai-Töltéstava és a szomszéd puszta. A nagykanizsai állomáson az 5. sz. lószorozási bizottság szükséglete, mely előre meg nem határozható és a hirdetményben csak átlagosan vétetett fel, a vállalkozó által az elfogadott árért szállítandó. Azon állomásokban, hol lovassági altisztekező-iskolák állítanak fel, a bérlet köteles az ezáltal eredő többszükségletet kenyérben és zabban — kívánatra — a szerződési áron szállítani.

H) A katonakenyér tiszta rozslisztből, 1400 grammos cipóban készíthető és a csapatoknak átadandó. A katonakenyérhez a sütő liszt egy méterházájára, azaz 101 darab 1400 grammos kenyérhez a helyben szokásos minőségű sóból 1 kilogramm keverendő. A kenyércipó 1600 grammal mérendő ki tésztaiban, és 1400 grammal kisütendő. Az ár pedig adagonként 840 grammra szabandó.

I) A mozgósítás esetére vonatkozó külön határozmányok szállítási feltételek füzete XXVII. cikkében foglaltatnak.

K) Az ajánlattevőknek ajánlataikban határozottan nyilatkozniuk kell a felől, hogy kész-e a cs. és kir. hadseregnek, valamint a m. kir. honvédségnek szükségletét ugyanazon feltétel alatt szállítani, ha azok azt meg kívánják.

1. A császari és kir. közös hadsereg-csapatok fent kimutatott élelmi szükségleteinek biztosítása végett a táblázatban megjelölt napokon, kizárólagosan írásbeli ajánlatok útján, nyilvános tárgyalás fog tartatni. Ezen cikkeknél a szállítás útján való biztosítása csak annyiban történik, a mennyiben a csapatok (intézetek) azokat nem szerzik be maguk.

2. Minden ajánlattevő a szerződési kötelezettségben már álló és teljesen jóhitelűnek bizonyult, vagy a tárgyaló bizottság előtt vállalkozásoknak és megbízhatónak ismert vállalkozók kivételével, üzleti képességét s erre vagyonának elégséges voltát a kereskedelmi és iparkamara által, iparosok és kereskedők, kiknek kereskedelmi lajstromba bejegyzett cégük nem volna, az elsőfokú politikai (ipar)-hatóságok által és a mezőgazdasággal foglalkozó be nem jegyzett vállalkozók részére az illetékes gazdasági egyet által kiállított bizonyítvánnyal igazolni tartozik. — Bizonyítványok, melyek a tárgyalás napjától számított két hónál korábbi kelettel bírnak, tekintetbe nem vétetnek. A bizonyítványokban igazolandó vállalkozók iránta és terjedelme a fentebbi táblázatban van megjelölve.

Az ilyen bizonyítványok nem az ajánlattevő, hanem a kiállító kamara vagy egyesület által a tárgyalást megelőző napig mint „bizalmas és sürgős” a tárgyaló bizottságoknak beküldendő. Az elkészítés következményeit minden körülmények között a fél viseli.

Ajánlati minta.

1 korona
bélyeg

Én alulírt az 1905. évi szeptember hó 14-én, . ad. sz. kelt hirdetmény alapján kötelezem magamat, hogy az N. állomáson s az ahhoz tartozó helyiségeken szükséges:

a kenyérnek 840 grammos (1400 grammos cipókban) adagját f., azaz fillérért
s zabnak 4200 grammos adagját f., azaz fillérért

az 19. évi 1-től 19. évi hó végeig terjedő időtartamra szállítani, az átvonuló élelmi szükségleteit a cs. és kir. közös hadsereg-csapatok részére az előkészített feltételi füzete IV. cikkelye értelmében kiszolgáltatni.

Ezen ajánlatomért a mellékelt, külön borítékba zárt (vagy: az ide csatolt elismervény szerint a pénztárnál letéteményezett, semmi más kötelezettségért nem szavatoló) nevezetesen összesen korona vadiummal kezesekedem.

(Határozottan nyilatkozom az iránt, hogy kész vagyok a cs. és kir. hadseregnek, valamint a nagy. kir. honvédségnek szükségletét ugyanazon feltételek alatt szállítani, hogy ha azok azt meg kívánják.)

Továbbá kötelezem magamat azon esetben, ha a szállítást elnyerem, hogy legkésőbb 14 nappal ez iránti hivatalos értesítés után a vadiumot a 10 százaléknyi óvadék-összegre kiegészíteni s ha ezt elmulasztanám, a hadseregigazgatást feljogosítom, hogy ezen kiegészítést a szállítási keresmény visszatartásával eszközölje.

Egyébiránt a hirdetményben közzétett feltételeken felül magamat a tárgyalásra előkészített, 1905. évi július hó 1-én kelt, szállítási feltételi füzetekben foglaltaknak is alávetem.

Az N. nek N-ben kelt, ide mellékelt értesítése szerint a megbízhatóságomról és vállalkozóképességemről szóló bizonyítvány közvetlenül az nek fog átküldetni.

Kelt N. ben, 1905. október hó én.

Az ajánlat lepecsételéséért és borítékára irandó:

•Ajánlat az 1905. évi szeptember hó 14-én sz. a. kihirdetett s 1905. október-én tartandó tárgyaláshoz.

A letéteményezett vadium az ajánlatban részletezendő, a külön borítékban pedig ennek tartalma (készpénz vagy értékpapírok) számokkal és szóval kiirandó.

3. Az alábbi mintának teljesen megfelelőleg szerkesztett, egykoronás bélyeg-gel ellátott ajánlatoknak, lepecsételt boríték alatt, az előírt vadiummal együtt az illető állomás szükségletének tárgyalására kitűzött napon legkésőbb délelőtti 10 óráig kell a tárgyaló bizottsághoz beérkezniök, későbbben érkező vagy távirati úton tett ajánlatok nem vétetnek tekintetbe.

4. Tekintettel a most már a katonaterületi hadbiztosságokat illető elfogadási jogra az elért legjobb ajánlattelekre nézve ajánlatok, nyilatkozatok és hasonlók, a hadügyminiszteriumhoz közvetlen beküldése — mint egészen czéltalan, annyival is inkább abban hagyandó, minthogy az ily beküldötték, a katonakerületi hadbiztosságokhoz leendő kézbesítésével járó idővesztés következtében, az illető biztossági tárgyalásnál rendszerint tekintetbe többé nem jöhetnek.

5. Ha valamely ajánlatban a számokkal és betűkkel írt ár között eltérés mutatkozik, akkor a betűkkel írt ár fog helyesnek tekintetni.

6. A részletesebb feltételek Pozsonyban, Komáromban és Sopronban 1905. évi július hó 15-én kelt, két-két összehangzó példányban elkészített, a szállítási feltételeket tartalmazó füzetben foglaltatnak és a pozsonyi, komáromi valamint a soproni cs. és kir. katonai élelmezési raktáraknál naponta délelőtti 9 órától 12 óráig betekinthetők. Különben az előírt feltételi füzet a cs. és kir. élelmezési raktáraknál (darabonként 60 fillérért) mindenki által megkapható.

7. A községek vadium vagy óvadék letételétől fel vannak mentve s ezek, valamint a mezőgazdasági egyesületek és a termelők, a katonai élelmi szükségleteknek ezennel kihirdetett szállítási módján különösen figyelemmel kell lenni.

Termelők és mezőgazdasági egyesületek azon vállalatokra nézve, a melyet saját termelésükkel teljesíteni képesek, vadium és óvadék letétele alól szintén fel vannak mentve.

Termelők, mezőgazdasági egyesületek és termelők ajánlatai, — a kenyér szállítását illetőleg a sütőiparosok ajánlatai is — egyenlő árak mellett, más vállalkozókkal szemben előnyben részesülnek.

8. Összetes ajánlatok csak akkor vétetnek tekintetbe, ha azok a feltételi füzet XVII-ik cikkelyében meghatározott kereten belül vétetnek és ha együtt véve az egyenkint tett ajánlatoknál előnyösebbek. — Nem egyenlő cikkeknél az ajánlatban az ár minden egyes cikkre nézve külön kitüntetendő.

9. A cikkeket kiszolgáltatásának a fentebbi táblázatban felsorolt állomásokon kell történnie.

Az élelmezési szükségleteknek az állomáshoz tartozó helyiségekbe (Concurrenz orte) való elfuvarozására nézve a cs. és kir. közös hadseregbeli csapatok szükséglete iránt az előkészített feltételi füzet XVII. pontja értelmében külön ajánlat teendő, mert különben feltételeztetik, hogy az elfuvarozás a követelt szállítási árban már befoglaltatik.

Ha az elfuvarozásra többen egyenlő árak mellett ajánlkoznak, akkor ezek közül az, ki az illető cikkeknél szállítást elnyerte, előnyben részesül.

10. Az ajánlkozók a hadseregigazgatás irányában ajánlatuk elfogadása iránti nyilatkozata tekintetében lemondanak az 1875. évi XXXVII. törvények 314. és 315. §§-aiban — valamely ajánlat elfogadása iránti nyilatkozatra nézve — megállapított határidőnek betartásáról.

11. Az elfogadásra tizenegy napnál rövidebb határidő rendszerint ne kötetessen ki.

12. A szállítási feltételek füzetében foglaltak betartására már ajánlatának benyújtásával minden ajánlattevő kötelezve van.

13. A bérlet raktárainak a laktanyától több mint 1-9 km. távolságra fekvődnök nem szabad; azon esetben, ha ezek több mint 1-9 km. távolságra esnének, akkor a bérlet köteles úgy a kenyér és zab elfuvarozását minden kárpótlás nélkül eszközölni.

14. A kereset-összegek a postai takarékpénztárak check- vagy clearing-forgalom útján való kifizetésére nézve a szállítási feltételfüzet XIX. cikkére utasítatik.

Kelt Pozsonyban, 1905. évi szeptember hó 14-én.

Cs. és kir. 5. hadtest hadbiztossága.

6562. sz.

Bérleti (Szállítási) hirdetmény.

A tárgyalás megtartatik											
mely napon	állomás és hivatalban	a bérleti állomás számára	az ahhoz tartozó helyiséggel	megye	csapattest	időtartam	körülbelüli napi szükséglet		Körülbelüli folyó összszerzőséglet	Bánatpénz	
							kenyér	zab		a következő cikkekre	
							à			kenyér	zab
							840	4200		zab	kenyér
						g r a m m		adag	adag	adag	adag
-tól	-ig										
1. Állomásozó csapatok, intézetek és elszigeteltek számára:											
1905 október 12-én	a budapesti csász. és kir. katonai élelmezési raktárnál Budapesten	Pilis-Csaba melletti tábor	az ehhez tartozó helyiséggel	Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun	cs. és kir. közös hadsereg	A táboronási időszak, u. m. körülbelül 1906. évi április hó 1-től 1906. évi szeptember hó 1-ig.	—	65	500	—	300
		Szolnok		Jász-Nagy-Kun-Szolnok			250	—	—	500	—
		Czegléd		Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun			400	450	6900	900	4200
		Kecskemét	*/.				760	560	8600	1500	5000
		Zombor		Bács-Bodrogh			200	10	150	500	90
		Ujvidék					310	10	150	700	90
								1906 január 1-én		1906 deczemb. 31.	

Különös határozmányok.

Azon állomásokra nézve, melyeken a bérleti időtartam alatt ered. vagy dandár-összpontositások (a lovasságnál osztály-összpontositások is) tartatnak, illetőleg szabadságot lovak bevonultatnak, a bérletnyertes köteles a származó nagyobb szükségletet és az esetleg engedélyezett pótlékokat a szerződött árak mellett szállítani.

A Piliscsaba melletti táborra vonatkozó ajánlatok az egész bérleti tartamra, azaz 1906 január 1-től 1906 december 31-ig kell hogy szóljanak.

Valamennyi állomáson a kenyérnek készítése ott helyben eszközölendő.

A katonakenyér két 700 gramm adagos cipókban állítandó elő. A kétadagos cipóknak tésztaiban 1600 grammot és kisütve 1400 grammot kell nyomnia.

A kérvényelések a szükségleti helyeken a kenyér és zabra nézve ötnaponként történnek.

A zab, ha az a csapat érdekében áll, a cs. és kir. hadtest-hadbiztosság jóváhagyása mellett kivételesen 10 vagy 15 napra is kérvényelhetők.

A felvételezési helyiségek 1-9 km.-nél a laktanyától számítva, távolabb ne legyenek. Ha mindemellett ez távolabb volna, akkor a szállító köteles a kenyeret és zabot a szükségleti helyekre további díjazás nélkül elfuvarozni.

A zabszállító, a szállítandó zab megvizsgálása czéljából, raktárában lehetőleg egy jó állapotban lévő szelvést tartson készletben.

Ajánlatok ki nem írt cikkekre, továbbá ajánlatok, melyek hosszabb időre, mint a kiírt szállítási időtartamra szólnak, feltétlenül és azonnal visszautasítottak, és ajánlatok a tárgyalás rákövetkező napjától kezdve 14 napnál rövidebb ímpegnoval nem vétetnek tekintetbe.

Ezenkívül a tárgyaló-bizottság részéről mindazon ajánlatok nem vétetnek tekintetbe, melyekben egy és ugyanazon cikknek, a kiírt biztosítási idő tartamának egyes szakaira, különböző árajánlatok tétettek.

A terményeknek általános mozgósítás esetén való kiszolgáltatására nézve a szállítási feltételek füzetének XXVII. pontjára különösen utaltatik.

Azon esetben, ha valamelyik állomáson a szállító, vagy a vele érintkezésben álló személyzetnek lovai között ragályos betegség ütne ki, a katonai igazgatásnak jogában állandó, a fenforgó ragályveszélyes állapotokról kiállított katonai állatorvosi bizonyítvány alapján, a loállománynak — az igazolt szükség tartamára — a szükség-hez képest esetleg más járványmentes állomárról való szállítás útján élelmezése iránt intézkedni, a nélkül, hogy a szállítónak valamely kártalanításra igénye származnék abból, hogy a lótap ezen időre nem tőle vétetett fel.

Általános határozmányok.

1. A tárgyalás 10 órakor délelőtt bizottságilag tartatik meg, melyhez kizárólagosan írásbeli ajánlatok fogadtatnak el. Ezen ajánlatok a budapesti és székesfehérvári katonai élelmezési raktáraknál, valamint a főkapitányoknál Kecskeméten, Szabadkán, Kaposváron és Pécsen ingyen kapható ajánlati minták szerint szerkesztendők.

Az ajánlattevők saját érdekében felhivatnak, ezen ajánlati mintákat használni.

2. Az 1. koronás bélyeggel ellátott ajánlatoknak, lepecsételt boríték alatt, az előírt vadiummal együtt, külön boríték alatt való csatolása mellett, a tárgyalásra kitűzött napon, legkésőbb délelőtti 10 óráig kell a tárgyaló-bizottsághoz beérkezniök; későbbben érkező vagy távirati úton tett ajánlatok nem vétetnek tekintetbe.

Ha valamely ajánlatban a számokkal és betűkkel írt ár között eltérés mutatkozik, akkor a betűkkel írt ár fog helyesnek tekintetni.

3. Ha az ajánlat «összeségesen» értetik, akkor ez az ajánlatban határozottan hozzáteendő, mert minden ajánlat ezen világos hozzátétel nélkül mint nem összegezések fog tekinteni. Minden ajánlattevő, a szerződési kötelezettségben már álló vállalkozók kivételével, üzleti képességét s erre vagyonának elégséges voltát, a kereskedelmi és iparkamara által, ha pedig a kereskedelmi lajstromba bejegyzett cégje nem volna, és pedig az ipart és kereskedelmet űző az 1-es fokozatu politikai hatóságok által, a gazdasággal foglalkozó nem bejegyzett pedig a gazdasági egyet által kiállított bizonyítvánnyal igazolni tartozik.

Az ilyen bizonyítványok nem az ajánlattevő, hanem a felsorolt hivatal vagy egyesület által a tárgyaló-bizottsághoz hivatalosan juttatandók.

Bizonyítványok, melyek a tárgyalás napjától számított két hónál korábbi kelettel bírnak, tekintetbe nem vétetnek. Ezen bizonyítványokból a szállítási képesség terjedelmének ki kell tünnie.

4. A tárgyalásokra nézve a Budapestben, 1905. szeptember 12-én kelt, hivatalosan két példányban kiállított feltételek füzetének határozatai mérvadók. Ezek betekinthetők a cs. és kir. 4. hadtest hadbiztosságánál, a budapesti és székesfehérvári cs. és kir. élelmezési raktáraknál naponta délelőtti 9 órától 12-ig.

Az ezen szállítási feltételek füzetében foglalt feltételek betartására minden ajánlattevő az ajánlat benyújtásával már kötelezve van.

Ezen szállítási feltételek füzetei az előbb említett élelmezési raktáraknál 64 fillérért kaphatók.

5. Községek és termelők a vadium letételétől mentesek, de ajánlataikért s az ezekben elvállalt kötelezettségeikért, úgy mint más vállalkozók, szavatolni tartoznak.

6. Az élelmi cikknek az állomáshoz tartozó helyiségekbe való eluvarozására nézve, a feltételei fűzél XVII. pontja értelmében, külön ajánlat teendő, mert különben feltételeztetik, hogy az eluvarozás a követelt szállítási árban már benne foglaltatik.

Ha az eluvarozásra többen egyenlő árak mellett ajánlkoznak, akkor ezek közül az, ki az illető cikket szállítást elnyerte, előnyben részesül.

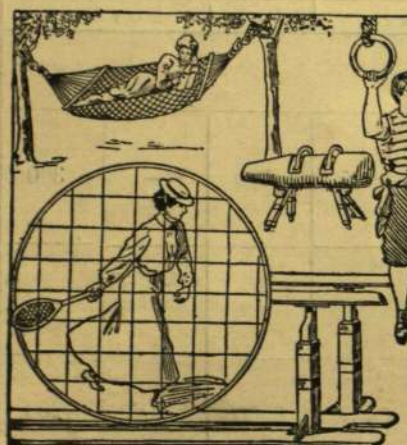
7. Az ajánlkozók a hadigazgatásnak ajánlatuk elfogadása iránti nyilatkozata tekintetében lemondanak az 1875. évi XXXVII. törvénycikk 314. és 315. §-ában valamely ajánlat elfogadása iránti nyilatkozatra nézve megállapított határidőnek betartásáról.

8. Az ajánlattevők felhívattak ajánlatukban arra nézve is nyilatkozni, vajjon készek-e az ajánlatokban foglalt árak és feltételek mellett a m. kir. honvédség szükségletét is szállítani, ha a m. kir. honvédség illetékes hatóságai részéről ezen szállítások óhajtatnak.

9. Miután a legelőnyösebb ajánlatoknak jóváhagyása egy év tartamára a hadtest hadbiztonságra ruházottat át, tehát az erre vonatkozó ajánlatok, nyilatkozatok stb.-nek közvetlen felterjesztése a közös hadügyminiszteriumhoz — mint teljesen czélravezető — kerülendő, mivel az ilyen beadványok a hadtest hadbiztonsághoz való küldéssel járó idővesztés miatt az illető biztosító tárgyaláson rendszeresen nem vehetők figyelembe.

Kelt Budapest, 1905. szeptember 12-én.

A cs. és kir. 4. hadtest hadbiztossága.

Alapítattott 1878. Telefon 15—56.

Tornaeszköz,

valód angol tennis játék, függő-ágy, háló, tekejáték, zsák, ponyva és fehér kenderkötél legolcsóbb megbízható beszerzési forrása

Seffer Antal

sporteszközök és kötélgyártó-telepe
Budapest, IV., Károly-utca, boltsz. 12.
(Központi városi épülete.)

Képes árjegyzék kíváncsra ingyen és bérmentve. 10699

PARÁDI ÜVEGGYÁR RAKTÁRA GÖRÖG ISTVÁN

BUDAPEST
M. ker. Kossuth Lajos utca 15. sz.

Nagy választék mindenféle
üvegekben.
Asztali készletek stb.

Igen jutányos árakon.

KIRNER JÓZSEF előda Pirk J. pusztánv. (Alapítattott 1808. évben.)
BUDAPEST IV., Bécsi-u. 2. gyár Bécsi-u. 7.
Díszan állított raktár legújabb szerkezettel Kettős vadász-fegyverekből, golyófogó verék, amerikai Winchester seríes kettős-fegyverek, forgópisztolyok, szalonlegyverek és pisztolyok, tülfények és vadász-szerekből, melyek jószágért kezeskedik. 10846

A BALASSA-féle világhírű valódi angol 10843

Ugorkatej

Ára 2 korona. Ugorka-zsáppan 4 korona. Poudre 2 korona és 120. Ugorka-Crème 2 korona. Kapható minden gyógyszerárban és drogueriában.

Főszékhely: BALASSA gyógytára
Budapest-Erzsébetfalva.

INDRA TEA

A világ legjobb teája. — Mindenütt kapható.

Indra Tea Import Company, Triest.

Olcsó cseh ágytoll!

5 kilo: új fosztott 9,00 K.
jobb 12 K. fehér-pehelypára fosztott 18 K. 24 K. hóhérs pehelypára fosztott 30 K. 36 K. Szállítás portmentes, utánvétel. A kiserítés és visszavétel portmentesítés ellenében megengedjük. 33:25
Benedikt Sachsel,
Lobes 60.
Post Pilsen, Böhmen.

Vértess-éle Sósorszesz
Minden házbán szükséges.

Somatose

HÚS-FEHÉRJE.
Legkimagaslóbb, étvágygerjesztő és izom-
edző erősítőszert.
Kapható gyógyszerárban és drogueriákban.

Kocsi-gyártás.

Budapesti kovács- és kocsigyártó-
ipartestület védnöksége alatt álló

Kocsi
Árucarnok-
Szövetkezet,

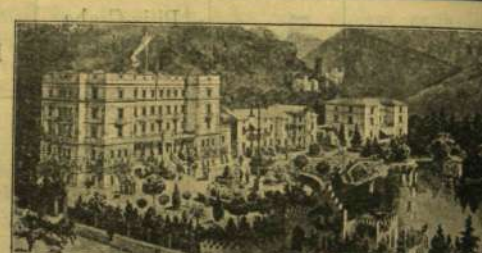
Budapest, VII., Kerepesi-út 72.
Ajánl mindennemű hintókocsit.

GRIES

Bozen mellett

Szálloda-pensio

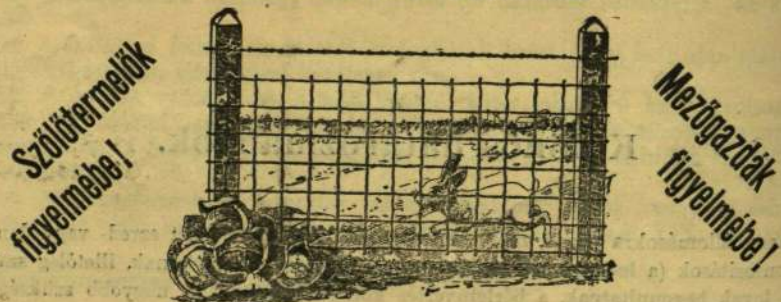
SONNENHOF.

Előrangú ház, nagy, szellős és napos szobák erkélyekkel és terraszokkal, kb. 100 ágy, szép étterem és kényelmes társalgó helyiségek. Villanyvilágítás az egész házban, fűtött folyosók és fűtött viz-kiosztók, lift, fürdők, híres nagy park a ház mellett. Évad szept. 1-től bezárólag jun. 1-ig. Szobák ára 8 K-tól feljebb, gyermekek és szolgák részére megegyezés szerint. A szállodával kapcsolatos melléképületben gyógy- és fürdőintézet, orvos háznál van.

VADKÁROK ELLEN!

Bámulatos olcsó kerítések.

HAIDEKKER SÁNDOR

sodronyszövet-, fonat- és kerítésgyára

Budapest, VIII., Üllői-út 48. szám.

Ajánlja kizárólagosan **Hungária sodronyfonatát**
mint a legcélravezetőbb és legolcsóbb kerítés anyagot, mely előnyével fogva felülmúl minden eddig alkalmazott sodronykerítést. Ezen a szülő- és mezőgazdaságra nézve rendkívül fontos találmány előnyével: Olcsóság!

Horganyozott vassodronybol (nem kell befesteni):

körülbelül 5 centiméter lyukbőséggel,

Készletben: 1 és 2 méter magasságban valamennyiből, 1-50 méter magasságban 2-25 és 2-8 milliméter dróterősségekkel.

Sodronyterősség: 1/2 1/4 1/8 1/8 2- 2/2 2/5 2/8 mm.

Ár □-méterenkint: 40 48 56 64 72 80 100 120 fillér.

Körülbelül 3x5 centiméter (hosszuk) lyukbőséggel:

Készletben: csak 1 méter magasságban valamennyi dróterősségben.

Sodronyterősség: 1/2 1/4 1/8 1/8 2- 2/2 2/5 2/8 mm.

Ár □-méterenkint: 58 66 74 82 90 110 130 150 fillér.

Geomagolás, földátlát és készlet költségek: □-méterenkint 1 fillér, de egy küldemény-nél legalább 50 fillér.

Célszerűség: A fonat elegendő súrú lécen, még apró állat áthatolását is megakadályozza; felső és alsó szél pedig tükresek, tehát az átmászást megnehezíti. A fonat által nagy az ellenálló képessége; a keresztirányban futnak, miközben a hosszirányban szorosan összenyomottak, tehát ki van zárva.

Könnyű kezelés: Kézvel meghurva, egyszerűen a fűzőkhoz szegessétek a horagzókat kettős szeggekkel, a fonat sima és foszós marad. Nagy előnye a fonat foszósága, a mi lehetővé teszi azt, hogy a fonat bármikor lecsodható és más helyen ismét fölcsodható. A fonat használatakor ki van zárva a fűző-sodronyok, csavarok stb. alkalmazása földfogás. A fonat fölött egy-két sor tükresodrony alkalmazása, a kerítés teljességgel megmagasítható. — A tükres sodrony méterenkint 6 fillér.

Számos elismerőlevél áll rendelkezésre.

Arjagyzék ingyen és bérmentve. — Jutányos, pontos és gyors kiszolgálás.

41. SZ. 1905. (52. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

FŐMUNKATÁRS
MIKSZÁTH KÁLMÁN.

BUDAPEST, OKTÓBER 8.

Szerkesztőségi iroda: IV. Reáltanoda-utca 5.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Előfizetési feltételek:

Egész évre — 16 korona.
Félévre — 8 korona.
Negyedévre — 4 korona.

A «Világkrónika»-val
negyedévenként 80 fillérrel
több.

Külföldi előfizetéseket a postailag meg-
határozott viteldíj és csatolással.

A BÉCSI MAGYAR HÁZ.

AZ OSZTRÁKOKNAK néhány esztendő óta van házuk Budapesten. Szép, előkelő palota az Akadémia-utczában. Az osztrák delegáció számára épült, a melynek azelőtt nem volt hajléka a magyar fővárosban. Ha Budapestet tárgyaltak a delegációk, az osztrák delegátusok a Hungária-szálló nagytermében tanácskoztak, a hol farsang évadján tánczó párok járták a keringőt, meg a csárdást.

Ebben a dologban mi magyarok megelőztük az osztrákokat. A magyar nemzet sokkal, de sokkal előbb volt háziúr Bécsben, mint az osztrák császárság Budapesten. Egyszerűen azért, mert a magyar politikusoknak régebb idő óta kellett — a mint hogy ma is kell — Bécsbe járniok, mint az osztrákoknak Budapestre. És sürűbben is kellett, a mint hogy sürűn kell még ma is. Nagy idők óta, közel száznegyven esztendeje ott áll az osztrák császár rezidenziájának első városában, az előkelő Bank-gasseban a Magyar Ház egyszerű, ódon, de pompás, díszes, úriás berendezésű kétemeletes épülete. Tanuja, kerete sok fontos és nevezetes politikai eseménynek.

Valamikor a magyar kancellária palotája volt. Azután főhercegi palota lett belőle. Most a mellett, hogy a legcsodásabb miniszteriumok egyikének, a felség személye körüli miniszteriumnak a széke, helyet ad falai között a magyar delegáció tanácskozásainak is. De azonkívül, hogy innen expediálják az ordókat és egyéb fejedelmi kitüntetések és itt szavazzák meg az ágyúkra, hadihajókra való milliókat, még más nevezetessége, rendeltetése is van az ódon palotának.

Ebben szoktak ugyanis megszállani a magyar kormányférfiak, ha Bécsbe szelítják őket a dolguk. A magyar nemzet gondoskodott róla, hogy minisztereinek ne kelljen fogadóba menniök Bécsben. A Magyar Házban kényelmesen berendezett szobák várják őket. Itt búzzák-vetik a frakkot, mikor kihallgatásra mennek a közeli Burgba és mikor onnan visszatérnek a magyar miniszterelnökök, miniszterek. A friss miniszterelnökök is, a bukkott miniszterelnökök is ide vezet az első útja a császári palotából. Az egyik hozza a frakkját, a másik — vizit. A frakkon ez nem igen látszik meg, a viselőjén alkalmasint már inkább.

A «MAGYAR HÁZ» BÉCSBEN.